

Ginkim kalbą, žmog, jos būdai
Stodim į darbą kaip mūžiniai
Lairgina Dievas sąjama grūda,
Lairgina vėsių: gema šimtai.

Maironis

GAIRSAI

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office

Nora mūsų, vyrui, nedaugai yra,
Tėčiau tvirti mes, jei rūs vlenybe,
Į darbą atokim vyras į vyrą,
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Maironis

Nr. 5

GEGUŽE — MAY, 1983

Vol. 66

PASIDAIRIUS PAS SAVE IR KITUR

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

Šių metų birželio mėnesio pabaigoje Chicagone suplauks didžiulės minios lietuvių į Pasaulio Lietuvių Dienas, į jų daugybės renginių. Svarbiausi įvykiai — iškilmingos pamaldos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, jaunimo kongresas, dainų šventė, opera "I Lituani", literatūros vakaras, sporto žaidynės, vaidinimai, meno parodos... Viso šio sąskrydžio šūkis: "Vienybėje su kovojančia tauta".

Į rengimo darbus daugiausia įtraukti Chicagos lietuvių veikėjai, tarp kurių yra ir keletas mūsų Susivienijimo narių. Pasaulio Lietuvių Dienų proga išleidžiamas atitinkamas leidinys, pasirodys ir dainų šventės programos leidinys, kuriame bus įdėti organizacijų ir asmenų sveikinimai. Savo sveikinimą nusiuntė ir mūsų Susivienijimo direktorių taryba.

Tikimasi, kad Lietuvių Dienose bus susilaukta dalyvių iš devyniolikos kraštų. Tolimiausi svečiai bus iš Australijos — iš ten atsirenda gausus būrys jaunimo kongreso atstovų ir sportininkų.

Apie šių įvykių svarbumą P.L.D. komiteto pirm. dr. Antanas Razma pasikalbėjime su "Draugu" taip pareiškė: "Pasaulio Lietuvių Dienos turės nepaprastą reikšmę lietuviškai veiklai. Bus išnagrinėta atskirų kraštų lietuviška veikla, po to surastos bendros gairės ir koordinavimas prasmingai ateities akcijai lietuviškos darbas ir tautos išlaisvinimo misijai."

Mūsų organizacija gali pakinkinti visoms šioms vertingoms pastangoms gražiausio pasisekimo.

VYSKUPŲ LAIŠKAS

Amerikos katalikų vyskupai gegužės 3 d. priėmė per dve-

jus metus ruoštą "ganytojišką laišką" branduoliniu ginklavimosi ir pasaulio taikos klausimui. Laiškas labai ilgas, jame paliesti klausimai labai jautrūs, kuriems išspręsti, suprantama, neužtenka vien patraukliai suredaguotų pasisakymų. Vyskupai priėmė savo laiško jau trečiajį projektą, pirmiesiems dviems susilaukus gana aštraus atliepio įvairiuose šalies sluoksniuose. Pirmutinėje redakcijoje pasisakyta už beveik besąlyginį vienašališką Amerikos atsakymą ne tik nuo branduolinių (naujų) bandymų, bet ir iš viso nuo branduolinio ginklo. Net ir laikymas branduolinio ginklo kaip atgrasinimo (nuo agresijos) priemonės smerktas kaip nesuderinamas su dorove veiksmas. Iš pradžių laiško autorių vyskupų neatsižvelgta į dabartinę tikrovę pasaulyje, į Sovietų Sąjungos didėjančią ginklavimąsi ir į jos svertur skverbimosi grėsmę...

Pirmieji du vyskupų laiško projektai susilaukė atgarsio ir Vakarų Europoje. Vakarų Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos, Olandijos, Belgijos, Italijos vyskupai pareiškė norą pasakyti savo nuomonę. Susidomėjo ir Vatikanas.

Šių metų sausio 18-19 dienomis Vatikane įvyko minėtų kraštų vyskupų atstovų ir Vatikano pareigūnų susitikimas su Amerikos vyskupų atstovais. Vatikano įstaigoms atstovavo dešimt pareigūnų su Valstybės sekretorium kardinolu Casaroli priešakyje. Pažymėtina, kad tarp jų dešimties buvo ir prel. Audrys Bačkis, Bažnyčios viešųjų reikalų tarybos pasekretoris. Pasitarimas buvo neformalaus pobūdžio. Jam vadovavo Doktrinos ir tikėjimo kongregacijos prefektas kardinolas J. Ratzingeris, buvęs Muencheno arkivys-

kupas. Svarstyta antrasis laiško projektas.

Šiame pasitarime pasiekta vieninga nuomonė (su tuo sutiko ir Amerikos vyskupų delegacija), kad antrajame projekte esama neaiškumų ir abejotinių pasisakymų. Ten pareikšta nuomonė, kad vyskupai, kaip tikėjimo mokytojai, neturėtų pasirinkti vieno ar kito aiškinimo, kai keli doroviniai pasirinkimai yra galimi. Amerikos vyskupai užtikrino, kad jų laiško projektas patvirtina Bažnyčios mokymą apie teisingo gynimosi teisę, kad jis išryškina teisingo karo principus ir kad jis pritaiko juos branduolinei politikai ir strategijai.

Kardinolas Casaroli, susitinkusių paprašytas, pareiškė savo pastabas dėl popiežiaus Jono Pauliaus II rašto Jungtinių Tautų visumos susirinkimo antrai specialiai sesijai (1982 m. birželio 11 d), apsiribodamas tik branduolinių ginklų ir branduolinio konflikto klausimu.

Kardinolo nuomone, popiezius nurodo 1. branduolinio konflikto pavojų ir 2. galimą pavojų visoms tautoms netekti nepriklausomybės bei laisvės. Tokios padėties akivaizdoje yra ryški moralinė atsakomybė padaryti visa, kas tik galima, visišku įsipareigojimu ir gera valia, kad minėtų abiejų pavojų būtų išvengta politinėmis priemonėmis (derybomis ir pan.). Laukiant tokios išeities, esama bendro įsitikinimo, kad vienintelė praktiška priemonė tiems pavojams išvengti šiuo metu lieka pakankamas atgrasinimo pajėgumas, kuris šiandien iš tikrųjų yra branduoliniu atgrasomumas. Taip yra, nors tai reiškia ir riziką, ir savitarpio nepasitikimą.

Savo pareiškime Jungtinėms Tautoms popiezius pripažino, kad "dabartinėmis sąlygomis" "atgrasinimas", paremtas pusiausvyra, jokiū būdu ne tikslas, bet žingsnis kelyje į laipsnišką nusiginklavimą, gali būti priimtinas moralės atžvilgiu." Popiezius nepažymėjo, kad tas "atgrasinimas" yra branduolinis, bet jis ir nepaneigė tokios galimybės, todėl galima manyti, kad popiežiaus mintyje tai buvo, nes branduoliniu atgrasinimas yra šios dienos tikrovė, — sakė kardinolas Casaroli. Be abejonės, popiezius turėjo dėmesys ir bendruosius dorovės dėsnius, kurie taikytini tiek branduolinių ginklų panaudojimui, tiek ir jų laikymui kaip atgrasinimo jėgai.

Popiežiaus pareiškime, anot kardinolo Casarolio, nurodyta,

(nukelta į 2 psl.)

Lietuvos vyskupai pas popiežių balandžio 22. Iš k. Vilniaus vyskupijos valdytojas kun. A. Gutauskas, Kaišiadorių vyskupas V. Sladkevičius, Kauno ir Vilkaviškio vyskupas L. Povilonis, Telšių vyskupas A. Vaičius, Panevėžio vyskupas R. Krikščiūnas ir vysk. Povilonio palydovas kun. V. Michelevičius.

LIETUVOS VYSKUPAI VATIKANE

Po 45-rių metų pertraukos Lietuvos vyskupų konferencijos nariai buvo išleisti išvykti į Romą aplankyti popiežiaus. Balandžio 6 į Romą atvyko Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius vysk. Liudovikas Povilonis, Kaišiadorių vyskupijos apaštalinis administratorius vysk. Vincentas Stadkevičius, Panevėžio vyskupijos apaštalinis administratorius Romualdas Krikščiūnas, Telšių vyskupijos bei Klaipėdos prelatūros apaštalinis administratorius vysk. Antanas Vaičius. Kartu atvyko ir kun. Algirdas Gu-

tauskas, kuris vietoj ištremito vysk. Julijono Steponavičiaus administruoja Vilniaus arkivyskupiją.

Lietuvos vyskupai ir kun. A. Gutauskas buvo pavieniai asmeniškai priimti Šv. Tėvo Jono Pauliaus II-ojo ir Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Casaroli.

Balandžio 22 popiezius specialioji audienčioj priėmė visus lietuvius vyskupus kartu ir jiem pasakė kalbė lotyniškai. Išreiškė savo tevišką rūpestį Lietuvos katalikų Bažnyčios problemomis ir savo meilę lietu-

vių tautai, Jonas Paulius II pabrėžė visų bendrą troškimą, kad Lietuvos tikintiesiems būtų suteikta pilna sąžinės ir religijos laisvė. Toliau savo žodyje Lietuvos vyskupam popiezius perėjo prie kai kurių konkrečių religinio gyvenimo Lietuvos rūpesčių: didelis kunigų trūkumas, auklėtinųjų skaičiaus apribojimas Kauno kunigų seminarijoje, vaikų ir jaunimo religinis švietimas bei auklėjimas. Toliau Jonas Paulius II prisiminė sunkias sąlygas, kuriose Bažnyčiai tenka auklėti jaunimą Lietuvoje, ir kalbą apie katalikiškos šeimos atsakomybę ir uždavinius. Baigdamas išreiškia savo solidarumą bei dėkingumą Dievui pasišventusiam vyrą ir moterim, kurie Bažnyčioje atlieka tokią svarbią misiją.

Savo kalbą popiezius užbaigė lietuviškai:

"Pagaliau, Brangieji Broliai, baigdamas šį savo žodį, prašau jus: sugrįžę į tėvynę, perduokite mano sveikinimą, besiveržiantį iš mylinčios širdies, perduokite mano tevišką padaršimą visiems kunigams, Dievui pasi-aukokuosiems vyrams bei moterims, Kunigų seminarijos auklėtiniais ir visai ištikimai lietuvių tautai. Savo nuostabią pavyzdžių ir toliau visi teliudija nepalaužiamą tikėjimą, pagrįstą viltį ir nenugalimą meilę; teliudija uolumu ir pasiaukojimo dvasia."

"Pasakykite, kad su jais esu savo širdyje, kad myliu juos, dalyvaudamas jų kančiose bei džiaugsmuose."

"Katalikiškąją Lietuvą pavedu Švenčiausios Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos, globai. Karštai meldžiuosi, kad šventasis Kazimieras ypatingu būdu gintų visus ir ypač globotų Lietuvos jaunimą."

"Maldaudamas Viešpatį, visokio gėrio daveją ir "visokios paguodos Dievą" (2 Kor 1,3), kad visą lietuvių tautą gausiai apdovanotų savo dangiškais malonėmis, su meile jums suteikiu Apaštalinį Palaiminimą."

Lietuvos vyskupų konferencijos nariai iš Romos balandžio 24 išvyko atgal į okupuotą Lietuvą.

Apie šį lietuvių vizitą Romoj plačiai pranešė tarptautinės žinių agentūros ir rašė visi didieji Europos ir Amerikos dienraščiai. Spauda pamini, kad vysk. Liudas Povilonis, atsakydamas į popiežiaus kalbą, užkvietė Šv. Tėvą aplankyti Lietuvą.

SVEIKINAM NAJUS LIET. KAT. SUSIVIENIJIMO NARIUS

Į Lietuvos Katalikų Susivienijimą paskutiniu metu įrašyta keleta naujų narių:

Kristina Mannino, jaunuolė — įrašė Bronius Bobelis, 115 ir 135 kuopų sekretorius.

Joseph F. Castrignano, suaugęs — įrašė Charles A. Liscosky, egzekutyvinis LK Susivienijimo direktorius.

Charles Gutierrez, suaugęs

— įrašė Charles A. Liscosky, LK Susivienijimo egzekutyvinis direktorius.

Joseph Gutierrez, jaunuolis — įrašė Charles A. Liscosky, LK Susivienijimo egzekutyvinis direktorius.

Sveikinam naujus narius, pasirinkusius šią tvirtą, lietuvišką įstaigą.

Kryžių kalnas okupuotoje Lietuvoje. Nuotrauka iš 1982 metų. Desinėje mažoje koplytėlėje Rūpintojėlis išreiškia visą lietuvių vargą ir skurdą, nes lietuvis yra nuolat persekiojamas dėl savo religinių įsitikinimų.

KANADOS PREMJERAS PAS PABALTIEČIUS

Į tradicinį pabaltiečių vakarą Kanados Parlamente šiais metais pirmą kartą atsilankė Kanados ministras pirmininkas Trudeau.

Be premjero, pabaltiečių vakare taip pat dalyvavo kiti trys vyriausybės nariai, jų tarpe vidaus reikalų ministras, 22 Kanados senatoriai ir 22 Atstovų rūmų nariai, užsienio krašto diplomatiniai atstovai su apaštalinio nuncijum prieštaly. Kanados vyriausybės vardu pabaltiečius pasveikino smul-

kiosios pramonės ir turizmo ministras Rompkey, kuris savo kalboj pažymėjo, jog dabartinė trijų Pabaltijo tautų padėtis turi visiem priminti neparaminamą laisvės reikšmę ir visus paskatinti už laisvę kovoti.

Estų bendruomenės atstovas visų pabaltiečių vardu supažindino kanadiečius svečius su dabartine prispaulda Pabaltijo kraštuose.

Ta pačią dieną trys Pabaltijo kraštų konsulai Kanadoje, jų tarpe Lietuvos generalinis konsulas Jonas Zmuidzinaitis, buvo pakviesti garbės svečiais į Kanados Parlamento posėdį.

GARSAS

Publication No. (USPS 214-330) Published Monthly except July and August LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Tel. 527-1981

PASIDAIURIUS PAS SAVE IR KITUR

(atkelta iš 1 psl.)

kad, taikant moralinius principus, Bažnyčia ir vyskupams reikia vadovautis atitinkamomis gairėmis:

a. Privalu vadovautis moralės tikraisiais principais, nesleidžiant į techninius, politinius ar kitokio pobūdžio klausimus, kurie nėra bažnytinio Magisterium (aukščiausio mokymo) kompetencijoje.

b. Privalu vadovautis principais, tikrai ir rimtai saistantiems krikščionių ir visų žmonių sąžines. Toks būtinumas ypač rimtas dabarties atveju, kadangi tautų gyvybinės ir pagrindinės vertybės gresia pavojus, nes dabartinė padėtis sudaro nepaprastai sunkumo problemas vadovams, ypač politikams ir karškiams.

c. Tenka pasisakyti ir apie atskirų vyskupų ir vyskupų konferencijos mokymo atsakomybę ir galią. Konferencijoje gali lengvai pasireikšti daugumos ir mažumos nuomonės net ir dokt-

rinės klausimais, ar bent taikant doktriną apčiuopiamais atvejais, net ir tada, kai visi pripažįsta principus.

Taip pat svarbu nesudaryti įspūdžio, kad Bažnyčia nekretoriauja dėjimo į gausumą ir nepaprastą apimtį problemų bei atsakomybę vyriausybėms, kurioms teks daryti sprendimus šiais klausimais. Tai nereiškia, kad Bažnyčia negalėtų ir neprivalėtų aiškiai ir rimtai išdėstyti moralinius principus, kuriuos atsakingi valdžios žmonės privalo atsiminti ir vykdyti. Tačiau turėtų būti elgiamasi tokiu būdu, kad būtų pagelbėta vyriausybėms teisingai orientuotis pagal pagrindinius žmonių ir krikščionybės principus, nesudarant dar didesnių sunkumų ir taip nepaprastai keblioje srityje, gausioje atsakomybėje. Šios pastabos tinka ir viešajai nuomonei.

Toks buvo kardinolo Casaroli paaiškinimas, apžvelgęs popiežiaus Jono Pauliaus II nusistatymą taikos ir nusiginklavi-

mo klausimais, kuriais jis pasisakė savo 1982 metų rašte Jungtinėms Tautoms.

Vyskupų laiškas labai tigas — per 150 puslapių. Jo kalba ne lengva. Tekste gausybė nuorodų. Jis skirtamas ne vien katalikams. Kaip laiško pagrindiniai autoriai yra pasisakę, juo siekiama paskatinti gyvas diskusijas svarbiausiais dabartiniais klausimais. Pasaulietinė spauda įtaigoja, kad vyskupų laiškas esąs privalomas visiems katalikams. Bet taip nėra. Jis yra vyskupų nuomonės išreiškimas, bet ne Bažnyčios dogmos išaiškinimas ir aiškėjimas. Devyni vyskupai balsavo prieš to laiško priėmimą, nors 238 pasisakė už. Taigi esama ir kitokios nuomonės pačių vyskupų gretose. Tikinčiajam visų pirma tenka vadovautis Šv. Tėvo pareikštais nurodymais. Todėl įsidėmėtini kardinolo Casaroli pasisakymai, svarstant Amerikos vyskupų laiško antrąjį projektą.

Lietuvių Kunigų Vienybės pirm. kun. Albertas Kontautas šių metų pradžioje nusistatė Amerikos vyskupams labai išsamų raštą ruoštojo laiško turinio reikalui. Kun. Kontauto rašte buvo nurodytas būtinas reikalas atsižvelgti į tikrovę, į Sovietų Sąjungos grėsmę pasauliui, į jos skriaudą daugeliui tautų, kaip į akivaizdų pavojų visiems.

Laiško turinys paskelbtas spaudoje gegužės pradžioje. Kai kurie laikraščiai paskelbė jį iš dalies, kiti — tik santraukas. "Garso" puslapių apimtis nėra tokia, kad jame rastų vietos visam naujam amerikiečių vyskupų laiškas, žinomas "Taikos iššūkio" vardu.

KATALIKŲ REDAKTORIŲ PAŽIŪROS

Neseniai Amerikos katalikų spaudos grupė, veikianti Los Angeles mieste, išsiuntinėjo dvių šimtų katalikų laikraščių redaktoriams anketas, prašyda-

ma pasisakyti keliais katalikams svarbiais klausimais. Atsiliepė beveik 74 nuosimčiai paklaustyji.

Štai keletas duomenų: 54 nuosimčiai už tai, kad Bažnyčia susivelnintų savo nupjatus dėl kunigų privalotą celibatą; 56 nuosimčiai katalikai redaktorių mano, kad branduoliniu ginklu panaudojimas yra visiškai priešingas moralėi, o 40 nuosimčių sako, kad atsižvelgtina į aplinkybes; 54 nuosimčiai redaktorių mano, kad Bažnyčia turėtų persvarstyti gimdymų kontrolės diktinų priemonių draudimą; o 38 nuosimčiai pritaria dabartiniam Bažnyčios nusistatymui; tik 22 nuosimčiai katalikų redaktorių pasisako už tai, kad Amerika teiktų karinę paramą centrinei Amerikai valstybėms kovoje su kairiųjų maištininkais, kai tuo tarpu 60 nuosimčių tokiai paramai nepritaria; beveik 50 nuosimčių pritaria siūlymams šventinti kunigas ir moteris; 42 nuosimčiai redaktorių mano, kad "dabartinis popiežius pakankamai supranta Amerikos Bažnyčios reikalus ir problemas", tačiau 35 nuosimčiai pasisako neigiamai; 71 nuosimčiai redaktorių popiežiaus Jono Pauliaus II pontifikatą vertina kaip gerą, 23 nuos. — kaip vidutinišką; paklausti apie savo nusistatymus Bažnyčios doktrinos atžvilgiu, 25 nuos. redaktorių pasisakė esą liberalais, 54 nuos. — vidurio kelio ir 17 nuos. — konservatyvūs.

Nenurodytos atsakusių asmeninės žinios, pav., amžius, lytis, mokslinis lygis, pasaulietis ar kunigas, vienuolis-lė, žurnalizmo profesijoje metų skaičius... Apskritai, praveistas tyrinėjimas rodo, kad Amerikos katalikų spauda žymiai palinkusi į "liberališkumą". Ne be pagrindo prieš kiek laiko Apaštalinis delegatas Washingtono atkreipęs Amerikos vyskupų dėmesį, kad Amerikos katalikų spaudoje pasitaiko nesiderintumo su Bažnyčios mokslu. j.b.l.

Pasaulio Lietuvių Dienų komiteto pirmininkas dr. Antanas Razma, Kultūrinių renginių komiteto pirmininkė Ingrida Bublienė ir PLD pirmininko pavaduotojas Bronius Juodelis

TALKA "I LITUANI" OPEROS PASTATYMU

Antrošė Pasaulio Lietuvių Dienose turime keliolika įvairių ir įdomių kultūrinių renginių, kuriuos ruošia Kultūrinių renginių komitetas, vadovaujamas Ingridos Bublienės. Ryškiausias ir populiariausias renginys yra "I Lituani" opera, statoma liepos 1 Auditorium teatre Chicago miesto centre. Šiam pastatymui reikalingos stambios lėšos. Visi parduoti spektaklio bilietai tegali tik pusę jų padengti. Antrai pusei lėšų sutelkti jau nuo rudens visi kviečiami būti operos mecenatais ir rėmėjais su stambesnėmis aukomis. Nors iki šiol pavyko sukviesti gražų būrį mecenatų ir rėmėjų, vis tiek dar trūksta lėšų operos pastatymo išlaidoms padengti.

Neseniai operos pastatymui

talką atėjo New Yorko kelionių agentūra Vytis International Service, Inc., paaudkodama savaitgalio atostogų apmokėjimą dviem asmenim Las Vegas, Caesars Palace, ir N. Bursteino kailių prekyba, skirdama \$500.00 vertės kailių kilimą. Šios dovanos sudarė pagrindą Ingridai Bublionei suorganizuoti loteriją "I Lituani" operos pastatymo lėšoms telkti. Laimėjimų traukimas įvyks birželio 29 Chicago Pasaulio Lietuvių Dienų metu. Kultūrinių renginių komiteto pirm. Ingrida Bublione ir jos talkininkai jau pradėjo šių laimėjimų bilietų platinimą tarp lietuvių ir amerikiečių. Visi kviečiami laimėjimų bilietus įsigyti ir tuo paremti "I Lituani" operos pastatymą.

B.J.

PAŠTO PAŽEIDIMAI SOVIETŲ SĄJUNGOJ

Vakarodėse gyvenantieji pastebėjo, kad pastaruoju metu laiška-

Gilman rašo: "Man prašant, pašto komisija, prie kurios aš priklausu, šiuo klausimu pravedė tris atskirus apklausinėjimus — 1978 gegužės 8 ir liepos 25 ir 1979 liepos 2. Per tuos apklausinėjimus žydų, religinių ir etninių grupių bei mokslinių ir profesinių organizacijų atstovai iškėlė konkrečius pavyzdžius, kaip Sovietų Sąjunga sąmoningai kludo bei sulauko savo piliečių paštą.

Kai Sovietų Sąjunga pratęsia pašto nepristatymo politiką, mes privalom padėti tiems, kurie bando susirašinėti su gyvenančiais Sovietų Sąjungoje.

Kai Sovietų Sąjunga pratęsia pašto nepristatymo politiką, mes privalom padėti tiems, kurie bando susirašinėti su gyvenančiais Sovietų Sąjungoje.

Onos Mikulskienės Kanklių muzikos studijos mokinių reikalai įvyks birželio 19 Clevelando Lietuvių Namuose

Valdas V. Adamkus balandžio 13 Washingtono buvo apdovanotas specialiu žymeniu už jo darbą gamtos saugos srityje. Žymenį jam paskyrė Tarptautinė didžiųjų ežerų taryba, kuri sudaro 3 JAV prezidento ir 3 Kanados užs. reikalų ministro skirti atstovai. Žymenį įteikiant, didžiojo Valstybės departamento iškilmų salėje dalyvavo per 150 kviestinių vyriausybės svečių.

Australijos Lietuvių Bendruomenės iniciatyva yra pradėta parašų rinkimo akcija petičijai, kuria Australijos valdžia bus prašoma suteikti finansinę paramą lietuvių kalbos dėstytiui viename iš Australijos universitetų. Petičijai numatoma surinkti 10,000 parašų.

1983 vasario 17 Amerikos tarptautinio pašto skyriaus pareigūnas Edward S. Walker pranešė Lietuvių Informacijos Centru, kad jo įstaigai turi būti perduoti tie laiška, kurie yra adresuoti kalniam ir kurie grįžta pažymėti "Adresatas nežinomas". Jis sutinka šią problemą iškelti sovietų pašto pareigūnams.

Bernardo Brazdžionio literatūros vakarai Londone ir Nottinghamame bus surengti liepos 16-17. Poetas taip pat dalyvaus Europos studijų savaitėje Augsburgėje liepos 24-31.

Nors atskiri žmonės ir grupės siunčia registruotus laiškus kalniam, bet daugelis tų laišku nepasiekia adresato. Pvz., prieš mėnesį grįžo nemažai kvitukų, pasirašytų ne kalnio, o pašto ar lagerio administracijos. Šiais metais pastebima, kad nuo Andropovo valdymo pradžios dauguma laišku grįžta pažymėti "adresatas nežinomas".

Viktorija Kašobaitė-Matraga, daug ir sėkmingai dirbusi Skuodžio bylos garbinime amerikiečių spaudoje, sutiko rūpintis ir vadovauti II-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų renginiui, vykiančiam 1983 birželio 26 — liepos 4 Chicago, garšiniu bei reklama amerikiečių tarpe.

Visi, kurie gyvena JAV-ose ir kurie turi tinkamos dokumentacijos, prašomi prisidėti prie šios akcijos. Kas turi sugrąžintų laišku originalų, siuntinių (nuotraukų ar fotokopijų), registruotų kvitukų ir kitos panašios vaizdinės medžiagos, prašomi įsiųsti Lietuvių Informacijos Centru, 351 Highland Blvd., Brooklyn, New York 11207. Kas turi kokiu klausimų, prašomi skambinti 212 647-2434.

SPECIALUS "ELTOS" NUMERIS APIE PABALTĪJO BYLĄ EUROPOS PARLAMENTE

ELTOS biuletenio anglų kalba kovo-balandžio numeris paskirtas Pabaltijo klausimui svarstyti Europos Parlamente. Ypač gausioje laidoje spausdinama Parlamento priimta rezoliucija ir pranešimas apie padėtį Pabaltijo valstybėse, ištraukos iš debatu, spaudos atsiliepimai. Pridedamas 45 pabaltiečių pareiškimas apie Hitlerio Stalino paktą ir du Pabaltiečių Pasaulinės Santalkos ("Baltic World Conference") memorandumai Europos Parlamentui. ELTOS vedamajame, pavadiname "Europa vėl atranda Europą", rašoma, kad ši rezoliucija tikrai gali būti "istorinio vyksmo pradžia". To vyksmo galutinė stotis — pagrindinių žmogaus teisių bei valstybinio suverenumo atstatymas Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

Pasak ELTOS, priimdama šią rezoliuciją, Europos Parlamentas davė atsaką 45 pabaltiečiams, kurie 1979 rugpjūčio 23 Maskvoje paskelbė pareiškimą, pasmerkiantį Stalino-Hitlerio paktą ir reikalaujantį, kad Pabaltijo tautom būtų leista pasinaudoti laisvo apsisprendimo teise. Platusne prasme, rezoliucija pagerbia ir paremia pabaltiečių pastangas išsaugoti savo tautines tapatybes ir jų atsakymą pasiduoti grubiai prievartai bei totalitariniam melui.

Rezoliucija apie Pabaltiją Europos Parlamente tesulaukė labai negausaus ir menkai pagrįsto pasipriešinimo — rašo ELTOS vedamasis. Ne vienas iš dviejų prieš rezoliuciją kalbėjusių atstovų — prancūzų ir graikų komunistai — nepateikė jokių svaresnių argumentų ir nesugebėjo įtikinamai paneigti Sovietų Sąjungos veiksmų: agresijos, aneksavimo ir kolonizavimo. Jie pasitenkino įprastiniu imperializmo teisinimu, tebedarantodami iš stalininių brošiūrų pasiskolintais ir iki šandien esminiai nepasikeitusias frazes. Prancūzų komunistas mėgino pasiremti istorija bei ironija, tvirtindamas, jog neįkalauti laisvo apsisprendimo Lietuvai, Latvijai ir Estijai yra tas pat, kaip mėginti atstatyti senąją

Šventąją germanų Romos imperiją. Tačiau ir istorija, ir ironija atsigrėžė prieš jį patį — jo ir graikų komunistų atstovo pozicija priminė vadinamosios Šventosios Sąjungos pastangas po 1815 Vienos Kongreso užšaldyti dirbtinas sienas tarp Europos valstybių, išsaugoti tironišką imperiją ir sutramdyti pavergtų tautų mėginimus išsilaivinti. Tokia pozicija šiandien tolygiai bergždžia, atgyvenusi ir reikiinga, kaip 1815.

Pasak vedamojo, būtų netikslu rezoliuciją laikyti vien "gražių žodžių" rinkiniu ar politinio realizmo stokos pavyzdžiu. Pritardamas šiam dokumentui, Europos Parlamentas parodė, kad Europos politinis Centras tebėra tvirtas ir kad Andropovas turės skaičiuoti bei derėtis su apsišvietusiais konservatoriais, liberalais ir demokratiniais socialistais — o ne su lengvai paveikiamomis kraštutinėmis grupelėmis, madingais radikalais ar tarybinio imperializmo teisingais. Europos Parlamentas tuo painformavo Kremlį, jog Europa nėra tikta eurazinės imperijos priedėlis — jog Europa nesileis palaipsniui įstumama į kapituliaciją ar "finlandizaciją". Per savo išrinktus atstovus Europa pareiškė, jog ji nesu-kompromituos savo esminių principų, nes atiduodama Pabaltijo valstybes Maskvos "švelniai globai" Europa amputuotų pati save; nes jei Europa paaukotų ištisas tautas, siekdama iliuzinės taikos ir komforto, ji jau nebebūtų Europa. Todėl Europos Parlamento rezoliucija ne tik išreiškia solidarumą su Pabaltijo tautomis — ji drauge remia pačios Europos gyvybinius interesus.

1983 šalis 13 Strasbourgėje Europa atsakė Europai — laisvoji Europos dalis užtikrino nuojos laikinai atskirtų sritį, kad ji nėra pamiršta. Šis "istorinis vyksmas" neturi nutukti. Dėlto reikia tęsti. Sekantis žodiš darbas priklauso Europos valstybių užsienio reikalų ministrui ir Jungtinių Tautų Dekolonizacijos komitetui — pabrėžia ELTOS vedamasis.

MIRUSIEJI LIET. KAT. SUSIVIENIJIMO NARIAI

Antanas Mockus — 89 kuopa — 120 Fairfield Ave., Hartford, Conn. 06114. Mirė: 1983 kovo 9. Palaidotas: 1983 kovo 12 Mf. St. Benedict kapinėse, Bloomfield, Conn.

18706. Mirė: 1983 balandžio 27. Palaidotas: 1983 balandžio 30 Holy Trinity kapinėse, Bear Creek, Pa.

Adam Kartavich — 78 kuopa — 1100 W. Long Ave., Du Bois, Pa. 15801. Mirė: 1983 kovo 26.

Lietuviai PASAULYJE

John Tamulis — 1 kuopa — 160 Hillside Ave., Edwardsville, Pa. 18704. Mirė: 1983 kovo 31. Palaidotas: 1983 balandžio 2 St. Mary's kapinėse, Pringle, Pa.

— VI-je JAV ir Kanados lietuvių dainų šventėje mišriam chorui diriguos Jonas Govečas, Aloyzas Jurgutis ir Vaclovas Verikaitis, moterų chorui — Dalia Viskontienė, vyrų chorui — Alfonsas Gečas, jaunųjų chorui — Faustas Strolia, liaudies instrumentam — Emilija Sakadolskienė, chorui ir tautiniam šokiui — Algis Modestas. Dainų švente bus užbaigta II-osios Pasaulio Lietuvių Dienos.

Petronėlė Šlekys — 222 kuopa — 10078 Beach Daly Road, Detroit, Mich. 48239. Mirė: 1983 kovo 28. Palaidota: 1983 kovo 30 Holy Cross kapinėse, Detroit, Mich.

— D. Britanijos Lietuvių Sąjungos suvažiavime Londone perrinkus du centro valdybos narius, kovo 27 vyko naujos valdybos pasiskirstymas pareigomis: pirm. J. Alkis, I vicepirm. V. Dargis, sek. A. Vilčinskas, išd. B. Butrimas, narys organizaciniam reikalui E. Šova, narys S. Nenortas.

Joseph Leonaitis — 89 kuopa — 35 Pratt St., E. Hartford, Conn. 06118. Mirė: 1983 kovo 27.

— Vasario 16 gimnazijoje šiemet mokosi 68 mokiniai: 54 iš Vokietijos, 8 iš JAV, 2 iš Kanados, 2 iš Urugvajaus ir po vieną iš Venecuolos ir Mali, Afrikos. Moko 25 mokytojai — 7 pilno etato (6 lietuviai ir 1 vokiečiai), 5 dirba bendrabuty. Administracijos darbuojasi 13 asmenų.

Salamon Bekampas — 46 kuopa sekretorius — 590 Orchard St., Wilkes-Barre, Pa. 18706. Mirė: 1983 balandžio 7. Palaidotas: 1983 balandžio 9 St. Mary's kapinėse, Hanover TWP., Pa.

Lietuvių istorijos draugija, reikaly vedėjos Alicijos Rūgytės nepasistatė pastangų deka įstengti atlikti svarbų užmojų — išleido "Aušros" I knyga jos 100 m. sukaktį paminėti. Knygos sutikimas vyko kovo 17 Chicagoje Jaunimo Centre.

Antonina Hathaway — 170 kuopos sekretorė — 2710 E. Falls St., Niagara Falls, N.Y. 14302. Mirė: 1983 balandžio 24. Palaidota: 1983 balandžio 27 Gate of Heaven kapinėse, Lewiston, N.Y.

Kun. Vladas Karalevičius — 222 kuopa — 207 Adams St., Newark, N.J. 07105. Mirė: 1983 birželio 17.

Ona Zaukas — 158 kuopa — 59 Fordham Ave., Pittsburgh, Pa. 15229. Mirė: 1983 balandžio 7. Palaidota: 1983 balandžio 11 St. Casimir's kapinėse, Pittsburgh, Pa.

Bernard Zigmantavičius-Zigmantaitis — 46 kuopa — 757 Main St., Sugar Notch, Pa.

Marija mūsų gyvenime

Salyse, kur yra ryškūs metų sezonų skirtumai, gegužės mėnuo yra žavingas. Po žiemos laisi iš mirties atgyja augmenija, sužaliuodama, sufydédama. Katalikai ir kai kurie kiti krikščionys gegužės mėnesį turi tradiciją, kuri ne vienam yra įspūdingesnė už to mėnesio gamtos grožį; tai ypatingas Marijos garbinimas. Įvairiuose kraštuose ta tradicija yra kiek skirtinga. Apie ją daug parašyta. Visa tai išdava ne vien vaizduotės ar sentimentų, bet įvairių laikų daugelio žmonių patirties.

Marijos temomis yra daug parašyta, bet daug daugiau yra reikšmingų ir įdomių tokių išgyvenimų ir patirties, kurių niekas neužrašė. Būtų galima parašyti ne straipsnelį, o veikalą apie pamaldumo į Mariją reikšmę šeimai, jaunimui ir kiekvienam asmeniui. Kuria iš tų temų bekalbėtume, galima pasakyti, kad yra daugybė atvejų, kuriuose nėra sėkmingesnis pagalbos už pamaldumą į Mariją.

Yra daug atvejų, kad pamaldumas ir suprantamas, ir praktikuojamas per siaurai. Nereti atvejai, kad asmuo labai jautriai meldžiasi, šaukdamasis pagalbos savo ar kitų asmenų sveikatai, o kartais net visai banaliu reikalui. Ne vienas iš jų nebuvo pamaldus iki tol, ir vėl bus toks pat, reikalui praėjus. Jeigu neįvyko taip, kaip jis prašė, tai ne vienu atveju asmuo, kaip sakoma, "atsąla" ir tikėji-

me, ir pamaldume. Tai vis atvejai žmogaus religinio paviršutiniškumo, kurio pagaida yra ne tiek tikėjimas ir pagalba Dievui ar Marijai, kiek žemiškieji žemiški interesai.

Pamaldumas į Mariją turi reikšmės ne tiek asmeniniams žemiško gyvenimo prašymais, bet pirmoje eilėje rūpesčiu ir pasidomėjimu pasimokyti iš Marijos asmenės, formuojant savo charakterį, stengiantis pasekti Marijos norų ryškesnėm dorybėm, pagal tai tvarkyti savo asmeninį gyvenimą, šeimos dvasią, santykius su įvairiais žmonėmis. Tokia prasme bendravimas su Marija ir į ją pamaldumas gali būti begalinės reikšmės, ypač jauniem žmonėm. Tai gali nulemti jauno žmogaus charakterį, pažiūras į gyvenimą ir visą ateitį.

Katalikai ir įvairūs Rytų krikščionys yra sukūrę pamaldumo į Mariją tokių tradicijų, kad jiems gali pavydėti nekatalikai ar mažiau pamaldieji katalikai pamaldiesiems. Marijos asmuo buvo ir bus inspiracija ne tik menininkam, poetam, muzikam, bet ir visiem, kam rūpi, kaip geriau tvarkyti asmens, šeimos, visuomenės gyvenimą.

Yra ne tik tikėjimas, bet ir daug liudijimų apie mirusiųjų gyvenimą. Bet nėra kito mirusio asmens, apie kurio pomirtinį gyvenimą būtų tiek liudijimų, kiek yra apie Mariją. Pasakyti, kad tai prasimanymai, būtų per

Žemaičių Kalvarijos Kryžiaus Keliai — Kalnai. Detalė iš seno paveikslas, išleisto 1905 metais.

daug paviršutiniška ir nekritiška. Negalima paneigti, kad yra buvę haliucinacijų ar panašių faktų, kad yra buvę aiškios mėlų lagystės įvairiais motyvais, kurie laikinai suvedžiojo ne vieną nekritišką pamaldų asmenį. Bet tie vienokie ar kitokie apgaulinėgi gandai netrukus paaikėja. Gi patikimi faktai, liudiją Marijos buvimą kitame pasaulyje, yra svarbūs kiekvienam žmogui.

Viešas Marijos garbinimas yra daug kam daugiopama pamoka. Antai, kalbėti tik apie fizinius pagijimus Lourde būtų labai per siaura. Ta ir panašios vietos savo dvasia siekia daug toliau ir plačiau. Ne dėl to, kad faktas būtų įdomesnis ir svarbesnis už kitus, bet paminėjus vieną man žinomą. Romoje Krikščioniškų Mokyklų Brolių namuose man yra tekę gyventi su vienu skotu gydytoju, kuris ten atvykdamas žiemos sezonui 1933 ir sekančiais metais. Būdamas kraštutinis antikatalikas, pasiturintis, nevedęs, jau subrendusio amžiaus, pasiryžo nors vieną vasarą praleisti Lourde, pasitebėti ten, jo supratimu, katalikų naujų pamaldumą ir parašyti apie tai ką nors kritiško. Lourde jam niekas nekludė nė tik maistyti, kur jis pageidavo, bet kaip gydytoju buvo leista tyrinėti tariamų ar rimtų pagijimų bylas. Pirmoji ten praleista vasara jį taip parveikė, kad pats tapo kataliku ir pasiryžo likusį savo gyvenimą pašvesti į Lourde atvykstančių

KODĖL TAIP KOVOJAMA TIES ŽEMAIČIŲ KALVARIJA Kai praeitis sujungiama su dabartimi

Kai praeitis sujungiama su dabartimi

Lietuvoje yra dvi vietos, kurios okupantam sudaro daugiausia rūpesčio, — tai dvi Marijos šventovės. Jos abi yra Žemaitijoje. Tai Šiluva ir Žemaičių Kalvarija. Tiesa, yra ir trečioji garsi Marijos šventovė — Aušros Vartai, bet ji šiuo metu nedalyvauja taip aktyviai lietuviškame katalikiškame gyvenime. Aušros Vartai yra Vilniuje, sostinėje, kur pilna milicijos, saugumiečių. Dideliame mieste sunkiau demonstruoti, nes bet kokį judėjimą sukontroliuoja pačioje veiksmo pradžioje.

Šiluvos atlidai — Šilinė — vyksta rugsėjo pradžioje. Okupacinė valdžia visokiais būdais

ligonių tarnybai. Žiemą jis praleidavo Romoje, o vasarą vykdavo atgal į Lourde. Gresiant karui, 1939 jis išvyko atgal į savo tėvynę — Skotiją, ir tolesnio jo likimo nežinau.

Mūsų dvasiniai santykiai su Marija yra ne sentimentų ar sezoninio pamaldumo klausimas. Tai santykiai, turį mūsų praktiškam gyvenimui reikšmės, kuriai prilygti vargiai gali ir geriausia žmonių mokykla.

Vysk. Vincentas Brizgys

klūdo ten rinktis žmonėm, bet jie plaukia. 1981 rugpjūčio mėnesį buvo suplanuotas maldos žygis į Šiluvą. Valdžia jį sulikvidavo, nes paskelbė "klaulių marš" apylinkėje, įvedė kárantiną ir uždarė bet kokį judėjimą.

Paskutiniiais metais naujos grumtynės išryškėjo Žemaičių Kalvarijoje. Kovą vis labiau stiprėja, ir ši Marijos šventovė išsina į pirmąjį kovos planą. Žemaičių Kalvarija pasidarė religinio atgimimo nepaprastas širdynės, o su religija jungiamas ir tautiškumas. Taip komunistinis okupantas ir išsiganuolindavo rožančių, nes, kaip jie sako, ir Lenkijoje viskas prasidėjo nuo rožančiaus.

Ir kokį sudaro siaubą bedieviu mokytojam, kad jie po tokių pastangų subedievinai vaikams, mato tik jų atkaklų ir draugių gilų religingumą — jie plečia Žemaičių Kalvarijos Marijos kultą, slapta kalba rožančių, sudaro rožančiaus draugijas.

Atgailos ir maldos kelionėse

Žemaičių Kalvarijos patys didieji atlidai yra nuo liepos 1 iki 12, vasaros pradžioje. Pati svarbiausia diena yra pirmą liepos sekmadienį po liepos 2. Tada tūkstančių tūkstančiai, nebjudami visokių draudimų, klindymų, suvažiuoja į Žemaičių Kalvariją kaip piligrimai maldai ir atgailai. Tie žmonės eina Kryžiaus kelius — Stacijas, gieda ir meldžiasi prie stebuklingo Marijos paveikslas bažnyčioje.

1982 metais atsitiko dar vienas dalykas. Netoliese yra taip vadinamas Panų kalnas. Ten naktį iš balandžio 2 į 3 bedieviai okupantai sunaikino istorinius religinius paminklus — nugriovė vieną didesnę koplyčią, dvi mažesnes ir taip pat sunaikino kryžius. Ir tauta tai priėmė kaip giliausią įžeidimą. Tūkstančiai pradėjo eiti visais keliais pareikšti savo meilę ir ištikimybę kryžiui. Negalėdami praeiti milicijos apsaugomų kelių, jie bent pakėlėse iš akmenėlių, medžio žievių, iš lapų sudaro kryžius. Kryžiaus ženklų pašventina tas kovos vietas.

Taip nauju sriautu eina žmonės į Žemaičių Kalvariją, skverbiais aplankyti Panų kalną. Ypač daug plaukia jaunimo. Jie eina basi kaip piligrimai, kaip piligrimai kadaiše į Šventąją Žemę, į Romą. Ši vieta jiems ir pasidaro šventa, nes ji liudija tautos stiprą ir drauge stiprina toje sunkioje kovoje prieš ateizmą, prieš tautos naikinimą.

Čia yra visai kitokios stacijos, sukurtos tik šiai vietai. Tai ir didžià meilę praiečiai ir savo žemei.

Dar iš Mindaugo laikų
Kad geriau pajustumė tą ryšį su praeitimi, pažvelkime į istoriją — kada iškilò Žemaičių Kalvarija.

Toje vietoje baigiasi Žemaičių aukštumos ir prasideda lygumos, kurios traukia į šiaurę. Vietovė kalnuota, turi savo upeilius. Tai nuo senų senovės čia buvo ir pilis ir alkos kalnas. Čia degė amžinoji ugnelė.

Kai Lietuvą ėmė puldinėti voikiški kalavijuočių ir kryžiuočių ordinaì, Mindaugas suorganizavo Lietuvos valstybę. Jis turėjo krikštytis. O krikštą priėmė iš Rygos vyskupo ir už tai jam užrašė dalį savo žemių Žemaičiuose. Tai buvo 1253 metais. Ten paminėta ir ši vietovė, kuri tada vadinosi Gardais.

1413 Vytautui apkrikštijus Žemaičius, (sako, čia juos bŕriais krikštijo, prie upelio davė vardus, iš čia ir kilęs Varduvas vardas), krikščionybė tik pamazu įsigalėjo ir persunkė visas gyvenimo sritis. Ir bažnyčių tada buvo mažai. Ši vietovė priklausė vyskupui. Čia buvo vyskupo dvaras. Čia ant buvusio alkos kalno ir buvo pastatyta šv. Jono vardo bažnytelė ir pats kalnas pavadintas šv. Jono kalnu. Taip buvo įkurta Alsedžių filija.

Tikruoju Žemaičių Kalvarijos kūrėju yra vyskupas Jurgis Tikvevičius, buvęs Žemaičių vyskupu nuo 1633 gruodžio 19 iki 1649 gruodžio 9. Jis buvo grafas, iš garsios ir turtingos giminės.

Jis buvo uolus ir veiklus vyskupas, statė naujas bažnyčias, sušaukė 4 vyskupijos sinodus, jo įsakymų kunigai pradėjo lankyti parapiečius — kalėdoti. Norėdamas visą kraštą dar labiau persunkti katalikybe, jis su dideliu uolumu kūrė naujus vienuolynus.

Garduose jis 1637 įkūrė dominikonų vienuolyną ir savo lėšomis pastatė Kryžiaus kelių stotis. Pastatė ne 14 tokių Kryžiaus kelių stočių, bet 20. Parvežė iš Šventosios Žemės žemeles ir ją pats išbarstė kalinčiuose, vaiksčiodamas Kryžiaus kelius. Pasirūpino, kad būtų parąšyta žmonėm suprantamas žemaitiškos giesmės ir maldos.

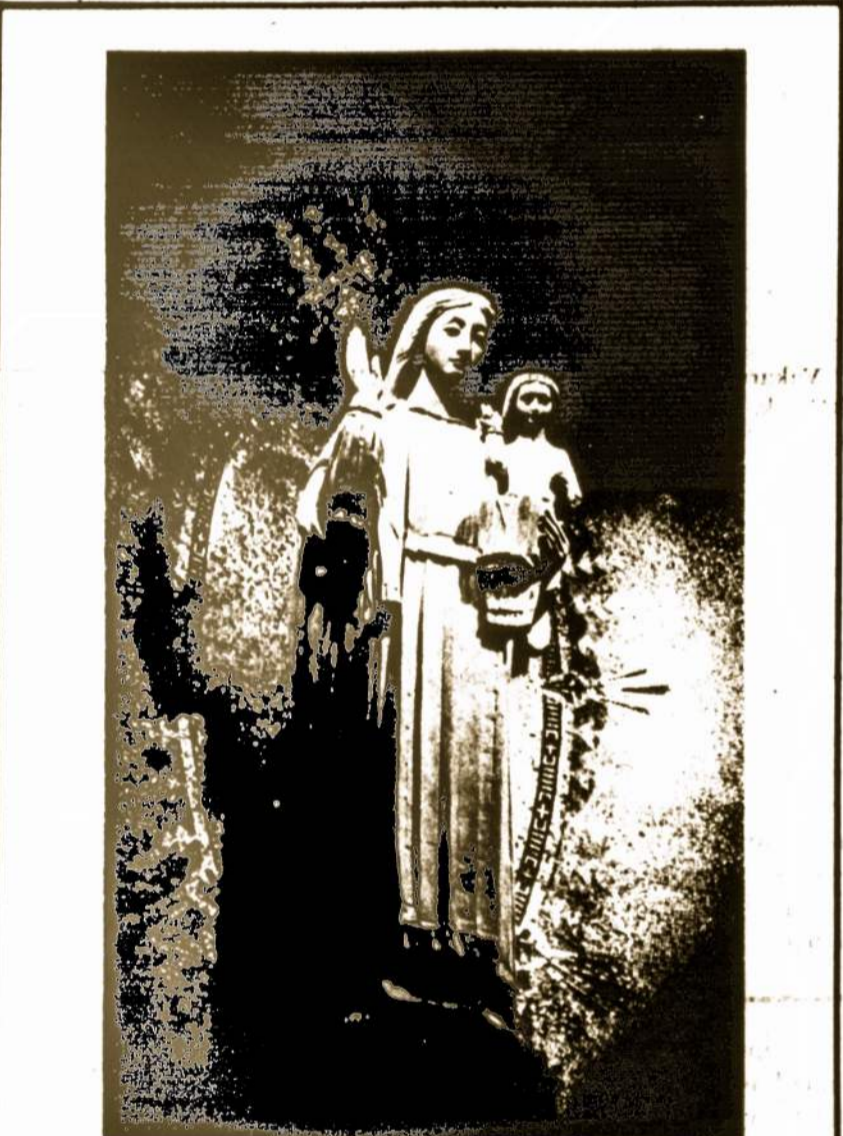
Tuo metu vyskapai buvo ir senatoriai. Tai ir jis per seimą pakeitė vietovės vardą — pavadino Žemaičių Kalvarija. Gi dominikonai iš Romos parsivežė stebuklingą Marijos paveikslą, kurį pakabinò bažnyčios didžiam altoriuje. Paveikslas ėmė garsėti naujais stebuklais.

Čia žmonės eidami Kryžiaus kelius, eidami per kalnus ir giedodami, pavadino ir pačius Kryžiaus kelius — Kalnai. Jie plačiai Žemaitijoje giedami gavenios metu, laidotuvesė.

Tas Kristaus kančios apmąstymas turėjo didelės reikšmės žmonių gyvenimui. Tai pagilino jų religingumą, iškelė kančios ir aukos prasmę, stiprino juos pačius sunkiose gyvenimo dienose. Tikrai tai buvo piligriminė kelionė, iš kurios grįžai labiau sustiprėjęs, atsigavęs.

Dominikonai vienuoliai čia gražiai tvarkėsi. Jie pagarsėjo tuo, kad įkūrė savo gimnaziją ir toje gimnazijoje mokėsi mūsų tautos didieji vyrai — Simanas Daukantas ir vyskupas Motiejus Valančius.

Vėliau okupantai rusai užpuolė šią šventovę, nes norėjo sunaikinti ir katalikybę ir lietuviybę, vienuolyną uždarė 1889 metais. Žemaičių Kalvarija vėl atsigavo nepriklausomos Lietuvos (nukelta į 4 psl.)

JUBILIEJINIAI ATPIRKIMO IR ATGAILOS METAI

Mielas lietuvi,

Popiežius Jonas Paulius II, skelbdamas 1983 metus jubiliejiniais atpirkimo metais, kviečia žmones atverti širdis Kristui, susitaikyti su Dievu ir žmogumi ir, atgailos dvasioje ir vienybėje su Kristumi, ieškoti didžiųjų žmonijos problemų sprendimo ir pasaulio taikos.

Dievo Motina 1917 Fatimoje kalbėjo: "Aš ateisiu prašyti, kad Rusija būtų paaukota mano Nekalčiausiai Širdžiai, ir pirmųjų mėnesio šeštadienių atgailos komunių. Jei mano prašymai bus išpildyti, Rusija atsivers ir bus taika; jei ne, tai Rusija paskleis savo klaidas visame pasaulyje. Sukels karus ir Bažnyčios persekiojimą. Šv. Tėvas turės daug kentėti."

Kaip matome, viskas, ką Marija prieš 66 metus pasakė, stebėtinu tikslumu iki mažiausios smulkmenos išsipildė.

Popiežius Pijus XII 1952 vienas paaukojo Rusiją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, o popiežius Jonas Paulius II, lankydamas Fatimą 1982 gegužės 13, dvasinėje vienybėje su viso pasaulio vyskupais, paaukojo viso pasaulio tautas ir Rusiją Ne-

kalčiausiai Marijos Širdžiai.

Dabar pirmoji Marijos prašymo dalis jau yra pilnai išpildyta, bet antroji kol kas dar labai mažai žmonių yra vykdoma.

Popiežius Jonas Paulius II 1982, paaukodamas visą žmonių ir tautos Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, kalbėjo:

"Šventoji Dievo Motina, neatmesk mūsų maldų, kurias mes siunčiame mūsų reikaluose. Apglobk savo motiniška meile šį žmonių pasaulį, kurį mes paaukojome ir pavadėme Tavo globai, globok ir gelbėk jį nuo karo..."

Todėl šiais šventaisiais atgailos metais, kviečiu visus lietuvius su nuoširdumu pildyti Marijos prašytus pirmųjų mėnesių šeštadienių, aukoti atgailos komunią Marijos prašyta intencija ir prašyti Dievo Motiną, kad jį savo motiniška meile apglobtų Lietuva, iš savo Šėnėnaus Jėzaus Kristaus išmeltų malonę, kad žmonės atsiverstų ir Lietuva vėl atgauntų laisvę.

Kun. Albertas Kontautas
Lietuvių Mėlynosios Armijos
Sąjūdžio
dvasios vadas

MARIJA IR LIETUVA

Mūsų tėvynė turi Marijos Žemės vardą. Šv. Mergelė parodė mūsų kraštui ypatingą palankumą, atvejų atvejais apsiereikšdama įvairiose jo vietose. Atsidėkodami už tai, mes turėjome gražių šventovių, kurias mūsų protėviai savo prakaitu patatydino. Mūsų tauta išaugino kartų kartas nuoširdžių Marijos garbinotojų.

Lietuvoje įspūdingai ir su meile šventėme Šv. Mergelės garbei skiriamas šventes. Rožančius buvo tradicinė kiekvieno lietuvių maldai. Su rožančių rankose ir škaplieriu ant kaklo jis vaikščiojo po savo laukus, keliavo į bažnyčią, žengė į karštą. Su tuo pat, tik gal paslėptu rožančiuim jis pradėjo ir tęsia savo tremties dienas.

Šių dienų žmonija yra reikalinga stipresnių ir realiesnių ryšių su dangumi. Ji visai pamatuotai didžiūojasi mokslo, technikos ir šiaip gyvenimo reikalų tvarkymo pažanga. Deja, ji nevertina dvasinių vertybių. Tie, kurie tvarko žmonių ir tautų gyvenimo reikalus, nedovanotinai lažo meilės, teisingumo bei kitus dorovės dėsnius. To pasekoje mūsų laikų žemėje atsirado per daug vargo, nekaltų asarų bei kraujo; per daug dangaus keršto šaukiančių prieš dorovę nusikaltimų.

1951 metų gegužės 13 dieną tremtyje esantieji lietuviai vyskupas, minėdamai Lietuvos Bažnytinės Provincijos įkūrimo 25 metų sukaktį, Šv. Kazimiero kolegijos koplyčioje Romoje, ypatingu aktu ir visu lietuvišku maldingumu Nekalčiausiai Marijos Širdžiai paaukojo po visą pa-

saulį išsiblaškiusius savo tikinčiuosius, prašydami dangiškos Motinos globos ir pagalbos gyveninėje tautos ir tėvynės kovoje.

Amerikoje ir kituose kraštuose mūsų tautiečių būriai, įsijungę į Mėlynosios Armijos Sąjūdį, plečia ir vykdo Šv. Mergelės Fatimoje pareikštus pageidavimus ir stengiasi Šv. Tėvo bei savo episkopato Nekalčiausiai Jos širdžiai pasiaukojimo aktais įgyvendinti.

Šį garbingą žygį mums tenka tęsti. Mūsų tėvynės bylai vadovaujantieji veiksniai daro visa, kas tik įmanoma, kad ji būtų laimėta. Byla yra sunki. Atrodo, kad ji bus laimėta tik tuomet, kai dangaus galybės ateis į pagalbą. Šią pagalbą Šv. Mergelė mums pažadėjo Fatimoje. Kremliaus valdovų jau brąškas sostas griūs. Rusija, didžiausias šių dienų žmonijos nelaimių šaltinis, atsivers. Visa žmonija ir mūsų tauta susilauks šviesesnių dienų. Bet kad tos dienų greičiau išauštų, mums be tų centų, kuriuos duodame tėvynės laisvės reikalams, tenka su visu nuoširdumu vykdyti Šv. Mergelės Marijos pareikštus pageidavimus: "Cor Mariae Immaculatum, intercede pro nobis". Tai maldai, kuri turi rasti vietą mūsų lūpose ir širdyse. Marijos šventųjų proga, pirmiausiai mėnesių šeštadieniais, spalio bei gegužės mėnesiais ir visą gyvenimą. Tai pačios dangaus mums nurodytas ginklas tėvynės ir tautos laisvei atkovoti. Neuzmestime jį.

K. P. Aleksa

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

Amerikos Lietuvos Tarybos valdyba balandžio 15 savo būstinėje Chicagoje turėjo posėdį, kurį pravedė pirm. dr. K. Šidlauskas. Jis pasidžiaugė, kad Vasario 16 minėjimas kongrese šiemet praėjo labai sėkmingai, daugeliui senatorių ir kongresmenų ginant lietuvių teises į laisvę. Minėjimo programa Washingtoną nusiūsta stud. R. Tričytė informavo apie šiltą lietuvių susitikimą su sen. Ch. Percy, su E. Derwinski, apie lankymąsi keletą kongreso atstovų įstaigų. Dr. K. Šidlauskas papasakojo apie Jungtinio Amerikiečių Pabaltiečių komiteto posėdį Washingtone. Šiemet tam komitetui pirmininkauja dr. K. Šidlauskas, jį posėdžiuose pavaduoja dr. J. Genys. Valdyba patvirtino M. Vaijadienę ALTO atstove tame komitete. ALTA komiteto veiklai finan-

suoti paskyrė 2,500 dol. komitetas palaiko labai reikalingus ryšius su valdžios instancijomis. Apie lietuvių delegacijos kontaktus Washingtono Vasario 16 minėjimo progą kalbėjo ir dr. L. Kraučelionas bei J. Laučka (pavadavęs adv. A. Domanskį posėdy).

Lietuviam ginti komitete, kurį sudarė VLIKAS, ALTA ir Liet. Bendruomenė, pirmininku yra dr. V. Stankus, ALTO atstovu — dr. V. Šimaitis. Dr. L. Kraučelionas informavo apie pasigėrėtiną Vasario 16 minėjimą Racine, kur jis buvo kvieštas kalbėti; taipgi jis ALTO vardu sveikino naująją vicekonsulę M. Kraučeniene jos pagerbimo parengime. Inž. Gr. Lazauskas informavo apie palaikomus kontaktus su skyriais, pasidžiaugė, kad jau išspausdinta kun. J. Prunskio knygelė "Lith-

Romo Kalantos kapas okupuotoje Lietuvoje 1982 metais. Jis Kauno teatro sodelyje susidegino 1972 gegužės 14, saukdamas "Laisvės Lietuvai!"

uania" IV laida, 10,000 egz. Dr. V. Šimaitis informavo apie pavykusį Liet. vyčių suruoštą Lietuvos prisiminimų banketą, kur jis sveikino ALTO vardu.

Kun. J. Prunskis papasakojo apie gerai pavykusius Vasario 16 minėjimus Bostone ir New York, kur jis buvo kvieštas su paskaitomis. Dienraštis "Chicago Tribune" išspausdino jo straipsnį apie Europos parlamentą. Apie padėtį Lietuvoje jis turėjo paskaitą Marijos aukšt. mokykloje. Pasitūle organizuoti gydytojų protesto raštą dėl psich. ligoninėje kalinamo dr. Statkevičiaus. Tam valdyba pritarė. Pasitūle rinkti liudijimus apie karo nusikaltėlius, komunistų okupacijos metu žudžiusius, trėmusius lietuvius, nors tie nusikaltėliai dabar gyventų Sovietų Sąjungoje ar Izraely. Šį planą valdyba pasiūlė perkelti į Lietuviam ginti komitetą. Priimtas naujas ALTO biudžetas apyskaitiniam metam 66,000 dol.

Be suminėtujų posėdyje dar dalyvavo: inž. V. Naudžius, M. Pranevičius, inž. K. Burba (pavadavęs dr. J. Valaitį), E. Smilgys, P. Bučas, St. Balzekas, Jr., A. Gabalienė, I. Blinštrubienė.

ALTO sekretorius ir komisijos. Amerikos Lietuvos Tarybos valdybos posėdyje, pirm. dr. K. Šidlausko pasiūlymu, ALTO sekretoriumi vėl išrinktas inž. Grožvydas Lazauskas, parodęs daug rūpestingumo einant šias pareigas iki šiol. Komisijų pirmininkais išrinkti: Sekretoriato — inž. Gr. Lazauskas, Visuomeninių reikalų — dr. L. Kraučelionas, Skyrių — T. Blinštrubas, Finansų — M. Pranevičius, Teisų ir statuto — dav. A. Domanskis, Namų administravimo — dr. V. Šimaitis, Spaudos ir informacijų — kun. dr. J. Prunskis.

Du konkursai lituanistinių mokyklų auklėtiniam. Amerikos Lietuvos Taryba, pasiūlius kun. J. Prunskui, nusprendė paskelbti rašinio konkurso lituanistinių mokyklų auklėtiniam tema: "Kodėl aš turiu mylėti Dievą, tėvus ir Lietuvą". Premijom kun. J. Prunskis paskyrė 500 dol. Konkursą praveisti prašytas LB Švietimo tarybos pirm. J. Kavalitėnas. ALTA taipgi pasiūlė vaikų laikraščio "Eglutė" praveisti rašinių konkursą. Jo premijom kun. J. Prunskis taipgi paskyrė 500 dol.

ALTA remia BATUNĄ. New Yorke veikia pabaltiečių organizacija, kuri stengiasi

Jungtinių Tautų delegacijom primesti Lietuvos, Latvijos, Estijos reikalus. Organizacija sutrumpintai vadinama BATUNAS (Baltic Appeal to the United Nations). Šiemet šio sąjūdžio nariai jau aplankė apie 20 delegacijų prie Jungt. Tautų. Toms delegacijoms perteikia paruoštą informacijų medžiagą. Kasmet ši organizacija siunčia delegaciją į Jungt. Tautų Žmogaus teisių sesiją Genevoje. Amer. Lietuvos Taryba, remdama šios organizacijos veiklą, paskyrė 100 dol., ypač turėdama viltes, kad BATUNAS Jungt. Tautų delegacijom primins Europos parlamento priimtą rezoliuciją dėl Pabaltijo valstybių laisvės.

Amerikos dėmesys Lietuvai. Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisija Washingtono išspausdino savo pranešimą JAV kongresui apie tai, kaip įvairios valstybės vykdo Helsinkio nutarimus. Leidinys pavadintas "Implementation of the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe". Šiame leidinyje skiriama vieta ir Lietuvai. Suminimi mūsų pagrindinio leidinio: LKB Kronika, Ateitis, Dievas ir Tėvynė, Tiesos kelias, skelbiamas apie Vytauto Skuodžio ruoštą veikalą "Dvasinis genocidas Lietuvoje", apie kalinamus lietuvius Janulį, Buzą, Vitkauskaitę ir apie tris paslaptinomis aplinkybėmis nužudytus lietuvius kunigus bei areštuotą kun. R. Černiauską, o taip pat ir apie kitus politinius kalinius.

Atjaučia lietuvių spaudą. Ukrainiečių savaitraštis "The New Star", leidžiamas Chicagoje, kovo 20 išspausdino kun. J. Prunskio straipsnį apie dabartinę spaudą Lietuvoje: "Remember Christians Under Communist Oppression".

Sen. Percy užaria lietuvius. Atsiliepdamas į Amerikos Lietuvos Tarybos Cicero skyriaus pirmininkė dr. Bronės Motušienės laišką, senatorius Charles H. Percy savo laiške pažymėjo, kad jis kreipėsi į JAV generalinį prokurorą, primindamas reikalą parodyti didelį atsaugumą naudojantis dokumentais, gautais iš sovietinių įstaigų, liečiančiais bylas prieš lietuvius. Senatorius Percy gavęs užtikrinimą, kad tie dokumentai bus griežtai tikrinami, laikantis JAV teismų nuostatų. Savo laiške sen. Percy reiskia dr. Motušienei padėką, kad ji rūpinasi lietuviškaisiais reikalais, turėdama prieš akis, kad Lietuvai ateis laisvės dienos.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkėvičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugams amerikietims. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

KODĖL TAIP KOVOJAMA TIES ŽEMAIČIŲ KALVARIJA

(atkelta iš 4 psl.)

vos laikais. Čia 1928 įsikūrė vienuoliai marijonai.

Naujieji okupantai, naikindami visa kas krikščioniška, iš žemėlapio ištrynė Žemaičių Kalvarijos vardą ir vietovę 1964 pavadino Varduva. Norėjo sunaikinti ir pačias koplyčias, bet žmonės, pajutę pavojų, subėgo ir kiekvieną koplyčią apgulė. Viską naikinantieji traktoriai jau turėjo važiuoti per žmones. Tada jie susilaikė ir koplyčių nenugriovė.

Tad nenustabu, kad prasidėjus tautos religiniam atgimimui, ši vietovė vėl iškilo ir pirmąsias tautos šventoves, nes ji jungia ir Marijos kultą ir Kristaus kančios apmąstymą, jungia ir seną tautos istoriją su dabartimi.

Iš čia sklinda dvasinis atsinaujinimas, blaivybės idėja, jaunimo organizavimas į eucharistinius būrelius, į slaptas rožančiaus draugijas.

Čia vyksta specialios jaunimo dienos, specialios dienos kunigų atsinaujinimui. Ir kokį daro įspūdį, kad štai mišias prieš stebuklingo Dievo Motinos paveikslą aukoja kokia 80-100 kunigų. Ar tai nėra pavergtos tautos neįveikiama galybė?

Todėl praeitais metais liepos pradžioje čia okupantai sutraukė didžiausias pajegas — daugybę milicijos, kariuomenės,

ant kiekvieno kelio buvo bent kelios sargybos, surašė visas įvažiuojančias mašinas, įsikūrė net radijo ryšių centrinę, gąsdino jaunimą, tardė, kišo į kalėjimus, į rūsius, bet jie kaip ir anie pirmieji krikščionys iš tų negandų ir kančių išėjo didesni. Juos stiprino Kristaus kančios apmąstymas, tas gilus ir nuosirdus pamaldumas į Mariją.

Išsirikiavo dvi jėgos. Iš vienos pusės pavergta religinga tauta, beginklė, tik su rožančiumi rankoje. Iš kitos pusės — ir milicija, ir kariuomenė, ir sunkvežimiai, tankai, lėktuvai. Visa pragaro galybė. Ir tie beginkliai gieda tuos niekada neužmirštamus Dovydo psalmės žodžius: Galybių Dievas su mumis. Todėl nesibijokime, kad ir žemė drebtų ir kalnai virstų į marių gilumą...

Kovojanti tauta jaučia tą glaudų ryšį su praeitimi, su tais tėvų tėvais, kurie čia ėjo, giedoję, meldėsi, kurie šventus žodžius kalbėjo lietuviškai, išskaitė Lietuvos mintį iš senovės raštų. Čia visa virsta dabartimi, su kuria eina ir Galybių Dievas. Vėl ateina nauji tautos didvyriai, kurie visus pakelia ir uždega naujam gyvenimui.

Taip kalba į mus Naujoji Kalvarija — didžios praeities ir didžios ateities šventovė.

(P.J.)

Mielas Tautiet, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudos organizacija. Turta siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniškus apdraudas planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokėčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai priimami be medicalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo. Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvenančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

(Zip Code) .....

Jeigu norėtum priklausyti mūsų kolonijoj gyvenančioms Susivienijimo kuopoms, centras pasiųs tį kuponą kuopos sekretoriui, kuris asmeniškai atliks suteiktą patikrinimą, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėsite atsakyti: .....

Jeigu norėtum prisijungti centrinei kuopai, tada ir narys tuos mokėčius siųskit tiesiog į centrą. Malonėsite atsakyti: .....

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor: Rev. Mgr. John Balkūnas, P.A., 556 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813: 367-2523.

President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.

Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.

Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.

Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.

Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydon Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.

Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.

Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Garsas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602. Home — 717: 472-3880.

Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.

Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.

Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.

Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.

Constitution & By-Laws: Gerard Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.

Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Brooklyn, N.Y. 11223. Home — 212: 339-0062.

Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.

Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.

David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.

Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

Primena Lietuva

"Washington Times" kovo 16 išspausdino Bui Anh Tauan straipsnį "Lithuania's Lessons for the West", kuriame primena Amerikos Lietuvos Tarybos pasiūlymu JAV Atstovų Rūmuose kalbėjusius invokacijas kun. V. Rimšeljį ir kun. Ant. Zakaraiską ir pažymi, kaip negalima pasitikėti sutartimis su Maskva, kuri sulaužiusi susitarimus okupavo Lietuvą. Primena areštuotąjį Lietuvos žmogaus teisių gynėją kun. Alf. Svarinską ir klausia, kodėl dėl tokio neteisingo arešto tyli įvairūs vadinami žmogaus teisių aktyvistai.

Stud. R. Šilėnaitė dirbs Washington

Vasaros tarnybai Jungtinia- me Amerikiečių Pabaltiečių Komitete Amerikos Lietuvos Taryba parinko stud. Rimą V. Šilėnaitę. Ji yra 1982 gegužės mėn. baigusi bakaluro laipsniu studijas American Universityte Washingtono. Ten ruošėsi politinei karjerai, studijuodama tarptautinius santykius ir kompiuterių mokslą. Studijas papildė praktikos darbas keliose valdinėse ir kitose įstaigose. Yra mokiusi Vasario 16 gimnazijoje, domisi lietuvių kultūra, istorija ir kalba. Gyvena netoli Chicago, Forest Parke, priklauso prie Lietuvos operos choro, dirbaujasi skaudžių organizacijose. Amerikos Lietuvos Taryba paskyrė 1500 dol. jai atlyginimo ir dar paramą jos kelionės išlaidoms.

Dr. J. Valaitis

sveikino Liet. Fondą Metiniame Lietuvių Fondo suvažiavime balandžio 9 Jaunimo Centre Chicagoje atvykusius pasveikino ALTO vicepirmininkas dr. Jonas Valaitis. Invokaciją sukaltėti buvo pakviestas kun. J. Prunskis.

Naujas Vilniaus krašto lietuvių atstovas

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga vieton pasitraukiančio J. Leko savo atstovu Amerikos Lietuvos Tarybos valdyboje paskyrė Juliją Pakalką, gyvenantį Beverly Shores, Ind.

Amer. Liet. Tarybos telegrama Habsburgui

Labai daug Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės reikalui dirbančiam Europos parlamento nariui Otto Habsburgui Amerikos Lietuvos Taryba pasiuntė telegramą, sveikindama ryšium su pabaltiečių jam įteiktu pagerbimo žymeniu ir dėkodama už jo uolią veiklą remiant Pabaltijo valstybių laisvės siekimus.

— PLB VI Seimo komitetas yra sudaręs 5 komisijas, kurios rūpinasi paruošti Seime svarstytinus klausimus. Komisijų pirmininkai yra: Mykolas Drunga — švietimo, dr. Kęstutis Keblys — kultūros, Algimantas Gureckas — politinės, Kęstutis Sušinskas — jaunimo ir Juozas Gaila — organizacijos - lešų. PLB VI Seimas posėdžiaus birželio 27-30 Jaunimo centre, Chicagoje, II-jų PLD metu.

GARSAS • Lithuanian U.S. Alliance of America

English Section

THE VATICAN, THE KREMLIN AND LITHUANIA

The arrival of four Lithuanian Catholic Bishops in Rome on April 6, 1983, has touched off another round of speculations about the state of the relations between the Kremlin and the Vatican. Writing in *The New York Times*, April 7, 1983, Henry Kamm commented that their visit "was viewed here as a notable advance in the relationship between the Vatican and Moscow." He did not specify who did the viewing.

"Improvement of Relations" or a Publicity Gesture?

If one views the visit of the four bishops in the context of the recent developments within Lithuania, as it should be viewed, there is very little evidence to support this optimistic view of Vatican-Kremlin relations. The Andropov regime has launched a new assault against Catholics in Lithuania, culminating in the arrest of Rev. Alfonsas Svarinskas in January 1983. The anti-religious campaign in the media has become more intense and virulent. This is not exactly the way to improve relations with the Vatican. It makes more sense to see in Andropov's travel permit for the four bishops an elementary tactical move, designed to demonstrate his "generosity" and to balance the negative publicity arising from the current pogroms against Lithuanian Catholics. As usual, the Kremlin is placing its bets on Western ignorance of the actual conditions in Lithuania. The Bishops in Rome are expected to serve as a screen concealing Lithuanian Catholics in KGB prisons.

The Impact of Wojtyła's Election in Lithuania

A more plausible and better informed interpretation of the Lithuanian component in the Moscow-Vatican relations is provided by Alex Alexiev in *The Wall Street Journal* ("The Battle Between the Kremlin and the Pope," March 30, 1983). Mr. Alexiev recalls that in Lithuania, "a homogeneously Catholic nation with a long record of historical and cultural ties with Poland, the election of Wojtyła was greeted with elation. The church there has been experiencing a dramatic revival since the early 1970's, and has emerged as the most militant church in the Soviet Union.

"Within weeks of Wojtyła's election," Alexiev continues, "Lithuanian priests organized a Catholic Committee for the Defense of the Rights of the Believers, to assist the hierarchy in publicizing and resisting the violation of the constitutional rights of believers. Faced with increasing repression and harassment by the regime and the KGB, the Lithuanian Church has organized many of its traditional activities in the underground. Open defiance of the regime through unauthorized religious processions, demonstrations and mass petitions of all kinds has become commonplace."

The Pope's Support of the Lithuanian Struggle
According to Alexiev, "The

Pope has firmly, if quietly, supported the Lithuanians' struggle. He has, for example, refused to appoint regime-approved church officials, considered collaborators by most believers. It is also widely rumored that in 1979, the Pope bestowed the Cardinal's hat *in pectore* to Bishop Steponavičius, a man recognized by most Lithuanians as the head of the Church, even though he has lived in internal exile for over 20 years because of his opposition to the regime's policies. Last summer, the Pope was able to push through the reinstatement of another bishop, who also had been exiled internally for two decades."

Bishop Steponavičius Absent from the Visiting Delegation

The reinstated bishop, Vincencas Sladkevičius, was one of the four Lithuanian bishops to visit Rome. Bishop Julijonas Steponavičius, however, was absent from the delegation. The other visiting bishops were Liudas Povilonis of Kaunas, Romualdas Krikščiūnas of Panevėžys, and Antanas Valčius of Telšiai and Klaipėda. They were accompanied by Canon Algis Gutauskas who acts as administrator of the Vilnius Archdiocese in Bishop Steponavičius' enforced absence, and as secretary to Bishop Povilonis.

THE ARREST OF THE REV. ALFONSAS SVARINSKAS

The actual circumstances of the arrest of the Rev. Alfonsas Svarinskas are revealed in the 56th issue of *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania* (February 14, 1983) which was recently received in the West. It appears that on January 25, 1983, he was ordered to report the following day at the Raseiniai Automobile Inspection Office in order to discuss a minor accident of last year. He was told that his visit would be a short one. As soon as Father Svarinskas kept his appointment on January 26, he was promptly arrested and taken in handcuffs to the KGB prison in Vilnius where he is now kept in solitary confinement.

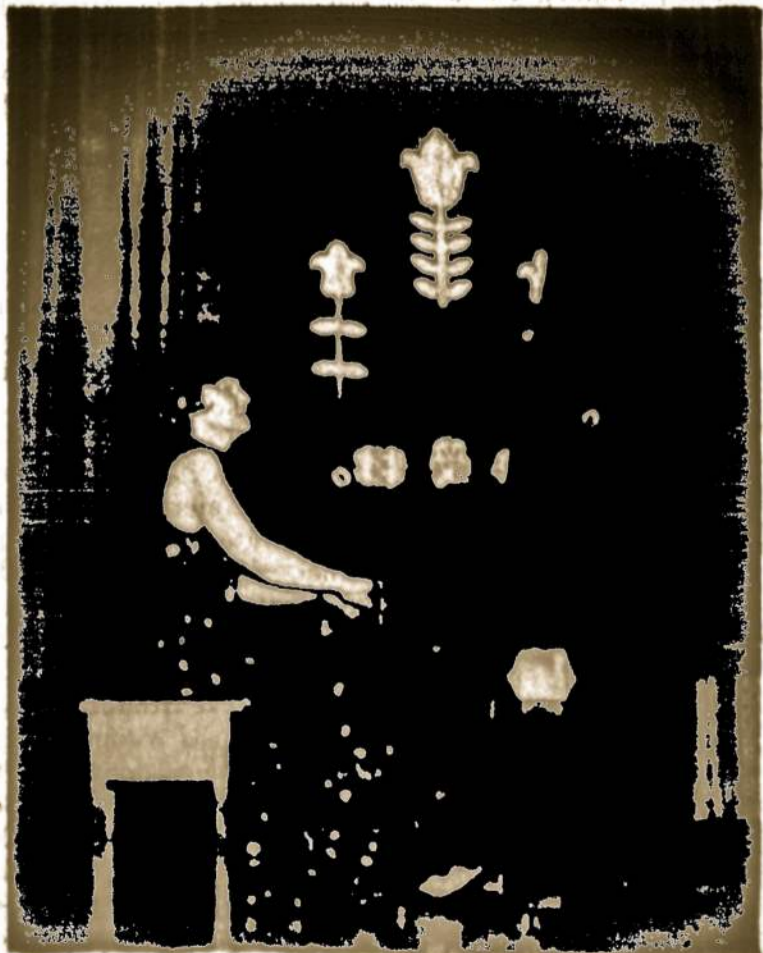
According to the *Chronicle*, the arrest of Father Svarinskas deeply shocked his parishioners in Viduklė who collected 1,326 signatures for a petition rejecting the charges that he was allegedly demeaning the government. The petition was promptly sent to Yuri Andropov. Signatures under similar petitions are now being collected all over Lithuania.

The *Chronicle* also reports that members of the Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights were searched and interrogated after the arrest of Svarinskas. Catholics of

Viduklė are also being interrogated and terrorized. The authorities have launched a slander campaign designed to undermine Father Svarinskas' reputation. (The official Soviet News Agency TASS claimed that Svarinskas was arrested for "anti-State and anti-Constitutional activities.")

U.S. Catholics Protest the Arrest of Svarinskas

Catholics throughout the United States have joined in a protest action on behalf of the Rev. Svarinskas who is a member of the Lithuanian Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights. Through Catholic parishes in the U.S. thousands of pre-printed postcards, addressed to the Soviet Ambassador in Washington, are being distributed, requesting the priest's release. The U.S. Catholic League for Religious and Civil Rights has mailed 26,000 of the postcards with its April newsletter, urging its members to intercede for Svarinskas. Bishop Vincentas Brizgys of Chicago, President of Lithuanian Catholic Religious Aid, has written to all U.S. bishops, requesting that they use their good offices to help Father Svarinskas. The Rev. Casimir Pugevičius, Executive

Aldona Kepalaitė, a famous Lithuanian pianist, performing in a concert at the Lithuanian Cultural Center in Brooklyn, N.Y. Photo: A. Reivytiene

Director of Lithuanian Catholic Religious Aid, appealed to all Diocesan Justice and Peace Commissions to draw attention to the increased persecution of the clergy in Lithuania.

On February 7, 1983, the Auxiliary Bishop of Baltimore, P. Francis Murphy, sent a letter to the Soviet Ambassador in Washington, Anatoly F. Dobrynin, stating that: "our information suggests that Father Svarinskas is guilty of nothing more than a devotion to his faith. He has apparently spent 16 total years in labor camps, yet wishes not to renounce what has been described as a 'vibrant spirituality.' It would appear to us that rather than the arrests of a criminal, this action against this Lithuanian priest by the Soviet government is an act of repression directed at religious liberty of not only Father Svarinskas but also of all Lithuanian citizens."

"The Justice and Peace Commission of the Archdiocese of Baltimore," Bishop Murphy continues, "is a witness, resource of global injustice. This certainly includes the issue of religious liberty in the world. Though we may see the need for a new vision and a new wisdom on the matter of nuclear weapons, we oppose and will continue to oppose systematic denials of human rights and liberties, wherever and whenever they occur. We urge the immediate review of the situation of Father Svarinskas so that he may return, unmolested, to the responsibilities of his pastoral ministry in Lithuania. This priest has committed a crime no greater than worshipping as he chooses, an activity recognized as a right around the world, and even guaranteed by the Soviet constitution..."

Cardinal Slypyi Extolls Svarinskas

The *Chronicle* also published an open letter to Lithuanians, dated January 29, 1983, by the Ukrainian Catholic Patriarch, Cardinal Slypyi. The Cardinal, who spent many years in Soviet jails, now lives in the Vatican. He writes that he is certain that Svarinskas "committed no crime against the state or its laws. His only guilt, in the eyes of wicked men, has been his love for his fellow men, his care of souls and as a servant of Christ to spread His Word."

Cardinal Slypyi recalls that over twenty years ago he and Father Svarinskas together "carried the cross of captivity, imprisonment and distress. He was a faithful to me as Titus was to St. Paul in his prison. From him I experienced much solace, fortitude, and support. He is the pride of the Lithuanian Catholic community and of the nations... Glory be to God for letting him bear witness of our Saviour while in chains..." (Elta)

LRCA FOUNDATION SPONSORS LITHUANIAN CAMP SCHOLARSHIPS

Your LRCA Foundation is sponsoring several scholarships for LRCA members or their children who are interested in attending a Lithuanian Summer Camp Program for non-Lithuanian speaking youth. Scholarships will cover the weekly fee and a portion of related expenses.

There are two camp programs for English-speaking Lithuanians. One program will run from June 26 - July 9 in Neringa, Vermont. It is sponsored by the Lithuanian Sisters in Putnam, Connecticut. The other program will run from August 28 - September 4 in Manchester, Michigan, at Dainava Youth Camp. The purpose of the camps is to provide children of Lithuanian descent the opportunity to learn more about

At a recent concert sponsored by the radio program "Laisvės Žiburiai". Seen after the performance are, from the left: pianist Alexander Stankevičius, A Girls singing trio from Montreal, Canada, the actor Vitalis Zukauskas, and radio program director Romas Kezys. The event took place at the Lithuanian Cultural Center in Brooklyn, N.Y. Photo: A. Reivytiene

LETTERS FROM LITHUANIAN "PRISONERS OF CONSCIENCE"

In *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 55, November, 1982.

Anastazas Janulis (sentenced on November 26, 1980, to 3.5 years in strict regime camps): "Unfortunately, not all my letters reach my relatives and the other addressees. They (the censors. Ed.) notice in my letters things that don't exist in them at all and intercept those letters... I pray to God for more bearers of the Light of Christ..."

(From a letter dated 1982)

Vytautas Vaičiūnas (Member of the Lithuanian Helsinki Group, sentenced on June 25, 1981, to 2.5 years in a general regime camp):

"In July I sent an application to receive Lithuanian-language publications; on September 20th I was informed that my application was rejected. On September 21st I wrote a statement that read roughly like this: 'I consider this ban equivalent to depriving me of the right to read in my native Lithuanian language... This is a discriminatory action... Letters reach me very irregularly. When they arrive at Bakal, they are kept a whole month in the safes at the headquarters, then they are returned to Lithuania, where they are kept again for a considerable length of time; the lucky ones, having traveled 9,000 kilometers finally reach me after two months'."

(From a letter dated 1982)

"On October 29, 1982, Vaičiūnas had a meeting with his wife. The prison administration says that Vaičiūnas could be released, but he does not want it — he will not admit his guilt. 'Freedom is very precious to me, but I will not ask you for mercy and will not acknowledge that I'm guilty...' Vaičiūnas says. 'I offer these years of servitude as a sacrifice to my nation'. Vaičiūnas' health has slightly improved."

"Anastazas Janulis and Vy-

tautas Skuodis staged a hunger strike on October 30, 1982, on the occasion of the Day of the Political Prisoner of the Soviet Union"

The Persecution of Viktoras Petkus

"Viktoras Petkus is devoting all the free time from forced labor to books and creative activity. He accumulated many notes, articles, excerpts. On Palm Sunday, 1982, his cell was searched and all the material was confiscated. On Easter morning, 1982, the prisoner's entire possessions — the materials confiscated during the search — were destroyed. It takes Bolsheviks-Dzerzhinskites to subject a prisoner to such a mockery and moral suffering."

"In the fall of 1981, Petkus' wife visited him and left him 15 kilograms of food products. After ten days, the prisoner was given one can of coffee, a month later — 3 kilograms of bacon. The rest ended up in the stomach of the lieutenant on duty, Gatin."

"In December, 1981, a festering sore appeared on Petkus' face. He did not receive medical assistance for six months and was sent to a hospital only in June, 1982... The wound was cancerous, but his face healed after the operation."

"Early in June, 1982, Petkus was deprived of a meeting with his relatives, who had arrived to see him. The alleged reason was violation of prison rules. When the relatives inquired about Petkus' health, they were told that everything was normal; there was no mention of the fact that Petkus had been moved to a hospital!"

"Petkus' wife Natalija visited him in October, 1982. During the screening he had to wait for two hours in 15 degree freezing weather dressed only in prisoner's summer clothing. Following the meeting, lieutenant Gatin refused any winter clothing or even a slice of bread (for Petkus). Yet an inscription on the prison wall proudly proclaims: 'Man is man's best friend and comrade'."

should include the following information:

- 1) child's name, age and address
  - 2) LRCA member's name and Lodge number
  - 3) Camp for which scholarship is requested (i.e., Neringa or Dainava)
  - 4) Anticipated cost of travel
  - 5) Statement of any circumstances which dictate special consideration for financial need (e.g., unemployment, large family, multiple children in one family planning to attend camp)
- Recipients will be chosen by the LRCA Foundation Board of Directors. Date of application and special financial need will be taken into consideration. All circumstances being equal, selection will be done on a random basis.

the Lithuanian culture. Activities are carried out in English. However, exposure to the Lithuanian language is incorporated into the programs. For further details about the camps, please write to:

Neringa Camp
Siscer M. Igne
ICC Convent
RD No. 2
Putnam, CT 06260

Dainava Camp
Romualdas Krauciūnas
1816 Tecumseh River Dr.
Lansing, MI 48906

To apply for the LRCA Foundation scholarship, please write to: LRCA Foundation, 4545 West 63rd St. Chicago, IL 60629
attention: Dr. L. Simutis
Your letter of application

ANTI-SOVIET GUERRILLA WAR RECALLED IN PARTY DAILY

Memories of the 1944-1952 Lithuanian guerilla war against the Soviet occupation army and the local quislings were again revived in the CP daily *Tiesa* (Vilnius, December 24, 1982). The subject was the so-called *stribai* ("destroyers"), who were mobilized as auxiliaries against the Lithuanian freedom fighters. In the fall of 1945, some 200 communists and 1,600 communist youths were active as *stribai*:

"The start of their biographies was similar. Youths, whose moustaches had just started sprouting went where the party and the *komsomol* were sending them — to the front positions of the struggle." The *stribai* had to patrol the streets of towns, to defend the communist party activists in the villages, to urge the farmers to be on time with their compulsory deliveries. (In other words, they were serving the occupying power against their countrymen). "Subsequently, as individuals who were tested in the fire, 1,385 of them were sent to leading party and Soviet positions, while 3,587 joined the organs of the Ministry of the Interior."

Party Bureaucrats attack "Corruption" in Lithuanian Culture "Modernism" and "Western Influences" Castigated

Creeping "corruption," "degenerate" Western influences, ideological lassitude, were attributed to the Lithuanian cultural scene by *Liogionas Šepetyš*, Secretary of the Lithuanian CP Central Committee, in an address in Vilnius on January 23, 1983. The LSSR Minister of Culture, *Jonas Bielinis*, who followed *Šepetyš* on the rostrum, discovered even greater perils and deviations. They addressed the Third Congress of the LSSR "Workers of Culture" in tones reminiscent of *Andrei Zhdanov's* fulminations in the late 1940's, but they stopped short of submitting Lithuanian writers to *Zhdanovite* abuse.

Alcoholism and Modernism — Part of Western "Plot"

Šepetyš saw the "hand of the ideological enemy" in almost everything, including the attempts to advertise new "marvelous" places, the "blackmail based on rumors and slander," and "limitless alcoholism and petty bourgeois habits." He insisted that "we cannot allow the unrestricted spreading of the demoralizing impact of modernism and of the low-grade so-called mass culture, both of which are obnoxiously promoted by the West." *Šepetyš* said it was "Meaningless" to try to fight against fashions and ignore the new needs of young

people; he counseled instead to try to channel the new fashions in the "right" direction.

The Danger of Discotheques
One of the new "dangerous" fashions, according to *Šepetyš*, was the youth music ensembles and the discotheques. Their repertory, "ideological property" and performing style required more rigorous scrutiny, he said; such mass phenomena must be regulated.

Tighter Control of Theatres Urged

The Lithuanian theatre also received poor marks from *Šepetyš*. He got the horrifying impression that the theatres seemed to be "running their affairs as they saw fit, without a consistent repertory policy." This, in turn, led to the appearance of "alien" elements. *Šepetyš*'s proposed remedy — "ideological, thematic correction." The Kaunas Theatre was singled out for "unacceptable extremism — delight in nihilistic intonations, a gloomy pessimistic palette."

Party Monthly Chided for "Wrong" Articles

Even the monthly organ of the LSSR Writers' Association, *Pergalė* (Victory), edited by Party writers, did not escape *Šepetyš*'s ire. "It is difficult to understand," he said, "why its pages are sometimes offered to erroneous materials, which either are at odds with our esthetic principles, or (erroneously) revise our literary legacy." *Šepetyš* stated that he was "thoroughly irritated by such phenomena as formalistic word play, the superficiality of the analysis of the social phenomena, the lack of historic judgment, untouched topical themes and problems, the attitude of indulgence toward petulant moods, lenient criticism, and lack of (communist) principles."

Call for a "Positive Hero"

Harkening back to the Stalin era and citing recent CP pronouncements "on the links between literary and art magazines and the practice of the construction of communism," *Šepetyš* emphasized the importance of the creation of the "positive hero." He told the writers and all "cultural workers" that they must play a more active part in the "constantly sharpening ideological struggle" and "give a stern rebuke to the aggressive bourgeois propaganda."

Bielinis broadened the target area as he continued *Šepetyš*'s barrage. He found many Lithuanian novels politically deficient and overloaded with "pseudo-

baroque stylistic embellishments." There were also "serious problems" in poetry, he said. Like *Šepetyš*, he was appalled by the fact that some journals have published articles "using alien positions of Marxist methodology and trying to revise our literary and artistic legacy." At the same time, he praised writers of "quality" and expressed his satisfaction with the large number of translations of Lithuanian authors into foreign languages.

"Dehumanizing" Modernism in Art

Turning to painting and sculpture, *Bielinis* found cause for special concern in the attitudes of young painters — their "ideological and artistic maturity." "Serious anxiety has been aroused by 'reflections of various modernist art schools in our art life.' The cosmopolitanism, denationalization and dehumanization of art is most clearly demonstrated by those artists who base their works on the esthetics of modernism."

Theatre Not Sufficiently "Dialectical"

Bielinis praised some playwrights and theatre directors. The pinnacle of the theatre season for him was, not surprisingly, a play on Lenin's life by *M. Shatrov*. Nevertheless, he misses many things in the Lithuanian theatrical scene — "the contemporary positive hero, a more dialectical (read Marxist-Leninist — Ed.) outlook on the contradictions of life, a deeper social and psychological analysis."

The two speeches revel very much about the contemporary cultural scene in Lithuania. Their main arguments and the very phraseology are a simple rehash of recent articles on that subject in *Pravda*, *Literaturnaya Gazeta*, and *Molodaya Gvardiya*. The Lithuanian party officials of culture have once again demonstrated that they do not have a voice of their own. (Elta)

HIGH PARTY OFFICIALS ARRESTED IN ANTI-CORRUPTION DRIVE

(The following excerpts from an article, "Corruption in the Soviet Union," published in the October 1982 issue of the underground journal *Ausra* (No. 33), reveal the enormous scope of corruption among the "New Class" elite and indicate that the anti-corruption drive was started even before Y. Andropov's accession to power.)

"Faced with a deepening economic crisis, the Soviet Government has finally 'discovered' its real cause. It is bribery, speculation, fraud..."

Private Orchards of Party Officials — Moscow Giveth and Taketh Away

"The punishing blows were especially felt by the Lithuanian party officials. It all started with something rather innocent — the collective orchards. The Lithuanian Communist Party, in the person of P. Griskevičius (CP Secretary — Ed.) accused some leading party and Soviet Government officials of illegally acquiring and setting up collective orchards, without consulting the government, etc. The militia chief of Lenin raion in Kaunas, *Petrauskas*, and the Chief of the Kaunas Automobile Inspection Agency, *Indrašius*, were the first ones to have their collective orchards confiscated. There was talk that the higher bodies (party and security organs) took revenge on them this way. Yet shortly afterwards there was an avalanche of even more stringent directives: raion party secretaries were compelled to relinquish their collective orchards, including the villas, or to resign from their posts. The orchards were taken away from some high officials of the Vilnius executive and party committees; from the party Secretary of the Opera and Ballet Theatre, *V. Noreika*; from the Kaunas party leaders, *Mikučiasukas* and *Staskūnas*; as well as from other raion secretaries, chairmen and executive com-

mittees, and chiefs of control committees. In most cases, they relinquished their collective orchards to the "pioneers," but still refused to renounce their cozy corners. Soon they began reasoning this way: if the government is taking away our collective orchards, that means that we are thieves sitting in high places. Is that compatible with the principles of the Soviet Union? This argument stopped the law enforcement organs in their tracks: how true — if we leave them in their posts, can we then take away their collective orchards? People will then conclude that our government is composed of thieves! Therefore, the word went out that the collective orchard confiscation campaign should be stopped. We don't need to take away the orchards, and the matter will be taken care of by our party officials simply by paying a small 'compensation', say 70-90 rubles."

Party Bigwigs Handcuffed for Bribery

"And so it seemed that the whole thing will be settled with only a few casualties. Yet it only seemed so. Shortly afterwards, quite a few people were arrested in Kaunas and Vilnius. The most prominent among them were the chairman of the executive committee of the Lenin raion in Kaunas, *Baltrušis*, and the chairman of the Board of Interterritorial Construction, *Bytautas*. They were charged with taking bribes for garage construction. *Baltrušis*, as a member of the LSSR Ministers' Council and of the *nomenklatura* (the list of the Soviet elite — Ed.), was summoned to the Council and handcuffed there. Many precious stones and jewelry were found during a search of his safe. *Bytautas* was handcuffed in his office, in full view of his personnel, and taken away. Eight more individuals were seized in connection with

the case of *Baltrušis* and *Bytautas*, and quite a large number was interrogated as suspects or witnesses..."

160 Arrested in Anti-Corruption Drive?

"There were more similar court cases in Lithuania involving high party and government officials. The tangled web sometimes reaches as far as Moscow. Security agents from Moscow are working hard in Vilnius and Kaunas. Some 150 people are said to have been arrested in Lithuania. The well-known cardiologist, academician, *Bredikis*, was put under house arrest for bribery. (He promised several people to implant foreign-made heart stimulators for which they paid him several thousand rubles, but then he went on to use the Soviet-made product, resulting in rapid deaths.)

"Everything pointed to a major purge in the Lithuanian government apparatus. However, shortly afterwards, there were new orders from Moscow: the arrests of party officials must be stopped and only those already under arrest should be punished."

"It is no secret that speculation, bribery, and fraud are widespread in all spheres of Soviet life. (The article goes on to describe sensational cases in Samarkand, Armenia, Azerbaijan, Russia, and Crusinia.)"

Death of Former LSSR CP Secretary Linked with Corruption

"... Some people think that the death of the Secretary of the Central Committee of the Lithuanian Communist Party, *Antanas Snieckus*, was connected with the case against his close friend, *Plioplys*, who bore the title of Socialist Labor Hero, but who was also well-known as a black-marketeer."

The Fault within Soviet System — "Aušra" Warns

"... The recent increase in attacks against the bribe takers, black-marketers, con-men, embezzlers and other thieves of state property are correct. However, the press is afraid to brand it openly as a corruption... That corruption in the governing circles... is a logical outcome of the USSR policies... based on ideological calcification, stagnation of social life, suppression of free thought... The habitual repetition of empty worn-out Communist phrases merely corrupts the Soviet generation. Those who were sentenced will be replaced by others... If the USSR leaders want to accomplish essential improvements of the existing situation, then they must start with an essential change of their policies."

BALTIC WORLD CONFERENCE MESSAGE TO AUSTRALIA'S PRIME MINISTER

On March 15 Dr. C. K. Bobelis, chairman of the Baltic World Conference sent a congratulatory message to the newly elected Prime Minister of Australia, Mr. Robert Hawke, in which he also thanked the Parliament of the Commonwealth of Australia for the recently adopted resolution on the Baltic States. Dr. Bobelis expressed his sincere wishes that the Australian Government under the new leadership will continue its policy of non-recognition of the Baltic States occupation by Soviet Union.

UPDATE ON IMPRISONED HELSINKI MONITORS

Recent reports also indicate a further deterioration in the situation of Soviet imprisoned human rights activists:

Mrs. *Yuri Orlov* announced in Moscow on January 31, 1983 that her husband had been subjected to a brutal beating in labor camp on October 28, 1982 in front of wardens; Orlov was then sent to solitary confinement for 15 days and then to his fourth six-month term where he manually knits metal netting.

In late January, there were reports that Psychiatric Working Group member, *Vyacheslav Bakhrin*, is facing new charges and will not be released in mid-February when his present camp sentence expires. Another member of this group, *Irina Grivtina*, who is pregnant and serving a term of internal exile, should be eligible for release under a recent amnesty. Other Soviet Helsinki Monitors, such as *Ukrainians Petro and Vasyi Sichko*, have fallen victim to a

new official tactic of repeated sentencing of prominent human rights activists, thereby keeping them in prison. Because of inadequate medical attention *Aleksandr Podrabinek* and *Yuri Shukhevych* have become seriously ill.

On January 26, 1983 TASS announced that criminal charges were being brought against Lithuanian priest, *Father Alfonsas Svarinskas*, for "systematically instigating believers to wage open struggle against Soviet power." *Father Svarinskas* is an active member of the unofficial Catholic Committee for the Defense of the Rights of Believers which publicly criticizes the abysmal Soviet record on religious liberty. If the Soviets actually put *Father Svarinskas* on trial — which will likely provoke intense public protest in Lithuania — it would be the first time in ten years that a priest has faced imprisonment in Lithuania.

THE TEUTONIC KNIGHTS CONQUERED THE PRUSSAINS, AND BY THE 17th CENTURY, THEY SPOKE GERMAN. IN THE 11th c. THE LETTISH TONGUE HAD BECOME A DISTINCT LANGUAGE.

MINDAUGAS
GRAND DUKE 1242-1263. THE FOUNDER OF THE LITHUANIAN STATE, UNITED THE SCATTERED TRIBES INTO ONE SOLID STATE, PROCLAIMED KING IN 1253. HE ACCEPTED CHRISTIANITY.

SVARNAS
GRAND DUKE OF VLADIMIR AND LUCHA

TRAIDENIS
GRAND DUKE 1279-1282

VYTENIS
GRAND DUKE 1295-1316

ERDVILAS
DUKE 1240-1242

KAZIMERAS
(1458-1684)
VICEROY, 1481

From "THE LITHUANIANS" by Anthony D. Yuknis

THE PERSECUTION OF JONAS SADŪNAS

Reliable sources from Lithuania report that Jonas Sadūnas, the brother of one of the best known Lithuanian "prisoners of conscience," Nijolė Sadūnaitė, was interrogated in the hospital on February 16-17, 1983, where he is awaiting a tonsillectomy. The assistant prosecutor of the Vilnius raion, R. Juciūtė, told Sadūnas that the authorities were displaying extraordinary "humanism" by allowing him to undergo the operation instead of putting him right into prison. The operation was scheduled for February 21 and the trial will follow immediately after his recovery. The case against Sadūnas is based on Article 132, Part Two, of the LSSR Penal Code which provides for a maximum penalty of five years.

Sadūnas Reveals KGB's Attempt to Enlist Him

The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania (No. 56, February 14, 1983) discloses that in November 1972, while in the hospital, Sadūnas addressed a statement to the Chairman of the LSSR KGB. Describing the search in his apartment on October 11, 1982, Sadūnas asserts that he received a very strong impression that somebody, probably the KGB, wanted to do away with him. He writes that the KGB thoroughly disapproved his correspondence with the "prisoners of conscience" and with many people in the West. On October 22, 1974, Sadūnas continues, KGB agent Vincas Platinskas tried to force him to record a conversation with the Rev. Sigitas Tamkevičius, one of the leading Lithuanian religious activists; Sadūnas was provided with a min-

ature tape recorder but never used it, thus antagonizing the KGB. In June 1975, Platinskas renewed his pressure and, using various threats, tried to force Sadūnas to become a collaborator of the KGB. "It's a terrible pity," Sadūnas writes, "that at that time I did not have sufficient strength to withstand the abusive pressure and formally agreed to assist Vincas Platinskas. The fact that I never supplied any information on anybody to the KGB makes it clear why I am being persecuted." Sadūnas goes on to tell the KGB chairman: "1) I firmly refuse to engage in any collaboration with the KGB. 2) I protest my persecution, because I am innocent. 3) I am ready to be sentenced, to be placed in a psychiatric hospital, or to be completely destroyed, but I will never act against my Christian conscience."

Arrested and Forced into a Psychiatric Hospital

The day after he sent out his statement, Sadūnas was arrested in the hospital and taken to the psychiatric hospital in Naujoji Vilnia. Doctor p. Ražinskienė inquired about his "mental problems" and praised the Soviet government for its "humanism" — if Sadūnas will be found "mentally unbalanced," the case against him will be shelved, she said.

Sadūnaitė Protests Brother's Arrest; Reveals Earlier Threats

On November 18, 1982, Sadūnas wife, Marija Sadūnienė, and his sister, Nijolė Sadūnaitė, wrote letters to the LSSR Procurator protesting the treatment of Jonas Sadūnas. Nijolė Sadūnaitė recalled that during her

interrogation in 1970, KGB agent Gudas voiced many threats, including this one: "your brother will have a lot of trouble!" Sadūnaitė concluded by saying: "I protest this terrible arbitrary treatment of my brother, Jonas Sadūnas, and demand that he be immediately released from the psychiatric hospital."

On November 22, 1982, Nijolė Sadūnaitė visited her brother in the hospital. Seeing her, Dr. Ražinskienė flew into hysterics and threatened to call the militia. When Sadūnaitė left, Dr. Ražinskienė told Jonas Sadūnas that Sadūnaitė would be sentenced to at least one year in the camps for insulting her. Later in November, the militia made three attempts to apprehend Sadūnaitė but were not able to find her.

Sadūnas Interrogated in Hospital About His Faith

On November 23, 1982, Sadūnaitė sent a letter to the LSSR Minister of Health Care in which she wrote: "If not for the white smock worn by doctor Ražinskienė, I would have thought that she was an aggressive mental patient. When I left, Dr. Ražinskienė began to interrogate my brother: 'Are you a Catholic? Why did you write a greeting to the bishop? Since when is it a crime in the Soviet Union to be a religious believer and to send greetings to the clergy on the occasion of holidays?'"

Diagnosis — "Normal"

At the end of November, 1982, Jonas Sadūnas was diagnosed as normal and was released from the hospital. (Ela)

A "Lithuanian Night" Dinner Dance was held at Holy Trinity Church in Wilkes-Barre. In attendance at the affair were from left to right: Bernadette Edukaitis; Joseph J. Rutchauskas; Mrs. Eleanor Gonos; Msgr. Anthony Norkunas, pastor; Anthony Balcer, chairman; Dolores Olshefi. Over 200 persons attended the annual event to benefit the church. Adding atmosphere to the event were the colorful costumes worn by waitresses and the traditional dances enjoyed by parishioners. Ethnic as well as traditional dishes were served. (Kevin Lehman Photo)

A LABOR OF LOVE BY LITHUANIAN COLLECTORS

Every once in a while, a group of enthusiastic philatelists concerned with a limited specialty gets together, toils for years in getting all exciting information about it and then publishes it in the form of a handbook. This is the case with officers and members of the Lithuanian Philatelic Societies of New York and Toronto. As a team, after more than a decade of a labor of love, they completed "Postage Stamps of Lithuania," published by a grant from the Theodore E. Steinway Memorial Fund of the Collectors Club in Manhattan.

Average collectors have had an academic interest in these

issues. But philatelists of Baltic extraction and other specialists — especially in Europe — long have appreciated the sets issued between 1918, when the little land attained independence, until it was overrun, occupied and subjugated by the Soviet Union in 1940.

Generally, Lithuania has been a neglected nation among collectors. Yet, because of many major and minor varieties

among its issues (mostly caused by less than adequate printing facilities during troubled times), specialists had a field that was wide open for study. The wiser ones long have been searching for and buying these varieties whenever they surfaced on the philatelic market. As a consequence, values have risen sharply even in the United States, where prices "are ridiculously low when compared with those commanded abroad," as one expert put it.

The new handbook is monumental in its scope; the con-

tributors impressively prestigious.

Following a preface, history of the nation, and a summary of its postal developments since 1410, the volume classifies, describes and lists all the stamps, set by set, in a manner that may well set a pattern to be used by future catalog editors.

Just about everything a serious collector could want to know is tabulated: designers, printing firms and methods,

paper, watermarks, perforations and kindred data.

Too many experts worked on the book to allow individual mention and tribute, but the manuscript was put together and publication arranged by Charles Matuzas of Queens; production and the addition of an extensive bibliography were the contributions of Abbot Lutz of the Collectors Club.

Ernest A.kehr
(from Newsday)

SENATOR DOLE ON PERSECUTION OF LITHUANIAN HELSINKI GROUP

"... Sadly, not all the prisoners of politics have gone free. In the Soviet Union, members of the Helsinki monitoring groups — who took seriously their own countries' Helsinki pledge and their recognition in the final Act that institutions, organizations and individuals have a relevant and positive role to play in fostering the aims of the accords — have suffered harsh reprisals. Thirty-eight currently imprisoned members of the Moscow, Ukrainian, Lithua-

nian, Georgian and Armenian groups are serving a combined total of almost 400 years in prison, labor camps, special psychiatric hospitals and internal exile. Indeed, in this very month, Americans are commemorating the sixth anniversary of the establishment of the Ukrainian and Lithuanian Helsinki groups, both of which have been particularly hard hit."

(From a speech by Sen. Robert Dole, on Nov. 23, 1982, to CSCE Conference in Madrid.)

AUSTRALIAN LABOR GOVERNMENT SAYS "NO" TO SOVIET INCORPORATION OF BALTIC STATES

The Prime Minister of Australia, Mr. Robert Hawke, who is also the leader of the Australian Labor Party, confirmed that his government would continue its policy of non-recognition of the Soviet annexation of the Baltic States. Mr. Hawke spoke of the issue in answering a query during a press conference on February 21, 1983, in Melbourne.

Parliamentary Leader of Australian Democrats Asks Government to Do More for Baltic Nations

Ten days earlier, the ruling Labor Party and the Liberals were challenged by Senator Don Chipp, Parliamentary Leader of the Australian Democrats, to do more for human rights in Lithuania, Latvia and Estonia. In a press release issued on February 11, 1983, Senator Chipp stated: "Not long ago, the Minister for Foreign Affairs, Mr. Street, acknowledged that Australia does not recognize the incorporation of the Baltic States into the Soviet Union. If the Australian Government in no way regards Soviet rule in the Baltic States as legitimate, I challenge both the Liberal/National Parties and the A.L.P. to adopt a policy of submitting the Baltic States issue to the United Nations Subcommittee on Colonization at the earliest possible opportunity. Australia has an impressive and influential Baltic community. We must do more to battle for Human Rights in their former homelands."

Senator Chipp's challenge was quoted to Mr. Hawke during his press conference by a representative of the Australian Latvian News. He asked Mr. Hawke to make a brief statement on the Australian Labor Party's policy on the Baltic States as well as to comment

on Senator Chipp's challenge. Mr. Hawke replied as follows:

Labor Party's Stand on Baltic States Remains Unchanged

"The situation is quite clear. My predecessor, Bill Hayden, I think three years ago, indicated that we would recognize the independence of the Baltic States. He said that unequivocally, and I have no reason to, or no desire to alter that clear and unequivocal statement that he properly made when he was Leader of the Labor Party."

Australian Senate Asks U.N. Action on Baltic States

On December 14, 1982, the Australian Senate adopted a Resolution calling upon the Australian Government to urge the United Nations General Assembly to: "(a) heed the voice of the oppressed peoples of the Baltic States, and (b) recognize the right of these previously independent States to self-determination and the free pursuit of their economic, social and cultural development."

"THE COERCION OF THE YOUNG"

An article with the above title was published in the No. 32 issue of the Lithuanian underground journal *Ausra* (August 1982). An excerpt follows:

"... In addition to physical terror, which is used against young people by the militia, they experience other restrictions of their rights. As of late, high school students are being forced in various ways to enroll in the professional technical schools that have a very poor reputation. No sooner do boys complete eight grades when they are stopped from further attending high school and are... channelled into technical schools... When some more courageous parents turn to the Ministry (of Education) to protest this crude arbitrary treatment of their sons, they are not given any concrete answer... Most likely, this is one more way to reduce the numbers of the Lithuanian intelligentsia. Moreover, the graduates of the professional technical schools can be transferred more easily for various labor projects to the 'fertile' Kazakhstan or

other parts of the Russian empire. Not surprisingly, the enrollment of young people in schools of higher education has been declining rapidly.

"... There are only two schools of higher education in Lithuania, the Kaunas Institute of Medicine and the Academy of Agriculture, whose students are exempted from military service. In accordance with new regulations of the occupation government, military departments (similar to ROTC programs — Ed.) have been abolished by all other schools of higher education and second-year students are being forcibly drafted... The interruption of schooling for two years will be very harmful to the students and to the entire educational process, but this is of no concern to the generals of the militarized state. As for the occupation government, it derives much satisfaction from this, because once young people are divorced from their nation, they will be easier to manipulate in the direction desired by the occupying power..."

HEALTH HINTS

X - RAYS: GET THE PICTURE ON PROTECTION

Will you be one of the 7 out of 10 Americans who will receive a dental or medical x-ray this year. Most of the time, x-rays are needed to help your doctor find out what's wrong with you and how to treat you. Sometimes the information can even save your life.

Other times, however, x-rays are taken when they're not necessary. Even when there is a good reason for an x-ray, if proper care is not taken, a patient can be exposed to more radiation than necessary.

Like many other times, x-rays may do harm as well as good. X-rays may add slightly to the chance of getting cancer in later life. Also if x-rays pass through or near the reproductive organs, changes could be produced in those cells.

Because the amount of radiation used in x-rays exams is small, the chance that x-rays will cause these problems is very low. Still, it makes sense to avoid unnecessary risks, no matter how small.

By avoiding x-rays that aren't medically needed, you avoid the risks, as well as unnecessary medical costs.

How many x-ray exams are safer? There is really no answer to this question, as there is no number that is definitely safe. Every x-ray can involve a tiny risk. If the x-ray exam is needed to find out about a medical problem, then that small risk is worth taking.

In order to reduce consumer exposure to unnecessary, x-

radiation, the Food and Drug Administration sets and enforces standards regulating x-rays equipment performance, conducts research into ways of reducing exposure, educates x-ray users in the proper operation of the equipment and works with State and local radiation control programs and other Federal agencies to promote radiation safety. Most states have regulations requiring inspections of x-ray facilities and machines.

While FDA does its part to assure the safe use of x-rays, there are things you can do to further protect yourself and your family.

— DON'T DECIDE ON YOUR OWN THAT YOU NEED AN X-RAY OR INSIST ON HAVING ONE. X-rays should not be used unless there is a clear medical benefit.

— ASK HOW AN X-RAY WILL HELP DETERMINE YOUR TREATMENT. You have the right to understand why an x-ray is suggested.

— DON'T REFUSE AN X-RAY if the doctor explains why it is medically needed. Remember the risk of NOT having an necessary x-ray is greater than the tiny risk from the radiation.

— TELL THE DOCTOR IF YOU ARE OR THINK YOU MIGHT BE PREGNANT. Because your unborn baby is growing so quickly, it can be more easily affected by radiation than an adult. If you do need an abdominal x-ray during your pregnancy, remember that the

chance of harm to the unborn baby is small. Be sure, however, to talk it over with your doctor as it may affect his/her decision on whether to use x-rays.

— REQUEST GONAD SHIELDS FOR YOURSELF OR YOUR CHILDREN TO PROTECT YOUR REPRODUCTIVE ORGANS, if x-rays are to be taken of the lower back, the abdomen or near the sex organs. A lead shield over the sex organs can keep x-rays from reaching your reproductive cells, thereby protecting them from changes which might be passed on to future generations. Remember, though that gonad shields cannot always be used as they might hide what the doctor needs to see on the x-ray.

— KEEP AN X-RAY RECORD CARD. Record the date, type of x-ray, the name of the physician who ordered the x-ray, and where the record is stored. Inform the doctor if a similar x-ray is ordered for you. Sometimes the doctor can use the previous x-ray instead of taking a new one. Or, if a new x-ray is needed, the previous one might show a change in your condition.

If you would like more information about radiation and x-rays, or you would like x-ray record cards for yourself and your family, please write to the Food and Drug Administration, 850 Third Avenue, Brooklyn, New York, 11232.

FDA

WYOMING KLONIO ŽINIOS

HAPPY BIRTHDAY!

Two more members of the Lithuanian Catholic Alliance have attained the distinction of having outlived the Table of Mortality on which Whole Life Insurance was computed. As a result, the Alliance has paid them the amount for which they were insured.

Jiėva Seilienė (Eva Seilis), member of Lodge 41 in Worcester, Mass., celebrated her birthday on November 15, 1982. **Michael Drassuth** celebrated his birthday on March 15, 1983. He served Lodge 62 in Sheboygan, Wisconsin, as Secretary and Treasurer.

OBITUARIES

John P. Tamulis
John P. Tamulis, 160 Hillside Ave., Edwardsville, died March 31 at Leader Nursing Center East, Kingston.

Born in Lithuania, he resided in Edwardsville most of his life. Mr. Tamulis formerly was employed by Glen Alden Corp. at the Woodward Colliery. He was a member of St. Mary's Annunciation Church, Kingston. His wife, the former Anna Yunevich, died Sept. 9, 1982.

Surviving are a daughter, Mrs. Ann Marie Schuler, Wilkes Barre; son John C., Binghamton, N.Y.; three grandsons; sisters, Mrs. Julia Burns, Lakewood, N.J.; Mrs. Pauline Six, Eatontown, N.J.

Private funeral services were held April 2. Interment in the parish cemetery, Pringle.

Sister Mary Juliana

Sister Mary Juliana, 79, a member of the Sisters of St. Casimir, died April 5 in the Sisters of St. Casimir Infirmary, Chicago, Ill.

The former Anna Baranauskas, she was born in Plymouth March 23, 1904, daughter of the late Mr. and Mrs. Alexander Baranauskas. She entered the congregation of the Sisters of St. Casimir on March 24, 1921, made her Perpetual Profession on vows on Aug. 15, 1927 and her Golden Jubilee in 1974.

Sister taught in elementary schools of the community, served as superior at St. Alphonsus in Baltimore, Md., Villa Joseph Marie, Holland and St. Casimir, Philadelphia.

Surviving are a sister, Mrs. Catherine Ulozas; sister-in-law, Mrs. Monica Barans; and nephews and nieces.

A Mass of Christian Burial was celebrated in the Motherhouse Chapel on April 9, with interment in St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

Salamon G. Bekampas

Salamon G. Bekampas, 590 Orchard St., Upper Askam, Hanover Township, died April 7 at NPW Medical Center.

Born in Wilkes Barre, he was the son of the late George and Mary Kuchinskis Bekampas. He lived in Askam for more than 40 years. Mr. Bekampas was employed by Glen Alden Coal Company, retiring 10 years ago. He was a member of SS. Peter and Paul Church, Sugar Notch, and was a veteran of World War II. He was a member of the American Legion Post 176, Warrior Run, the Askam Fire Department and was a committee member of Boy Scout Troop 35, Sugar Notch.

Surviving are his wife, the former Matilda Valaitis; daughter, Margaret at home; and son, Albert, at home.

Buried April 9 with a Mass of Christian Burial in SS. Peter and Paul Church. Interment in St. Mary's Cemetery, Hanover Township.

Mr. S. G. Bekampas was a secretary of LCA Lodge 46, Sugar Notch, Pa.

Bernard C. Zigmantanis

Bernard C. Zigmantanis, 757 Main St., Sugar Notch, died

Representatives of four generations of the Pallis family met recently for a family gathering. Seated left to right, are Joseph Pallis, Hanover Township; his great-grandson J. P. Pallis, age 3; grandson Jerry Pallis of Lake Carey, owner of The Plaza Beverage in Tunkhannock. Standing is Leonard J. Pallis, the child's grandfather, who is a funeral director in Plymouth, and also is the national service officer of the American Veterans of World War II, Korea and Vietnam. The child's mother is the former Alberta Shilinski. The Pallises are members of LCA Lodge 111. Leonard J. Pallis is a Director of the LCA.

CAR DEALER FEELS JAPAN SHOULD RECIPROCATE

It is not difficult to find a product in America which is made in Japan, but it is improbable to find an American made product in Japan. This was an observation made by Joseph Mrozowski, general manager at Kingston Dodge, upon his return from a 12-day trip to Japan.

Joseph Mrozowski

The trip was awarded to 100 representatives from about 4,000 dealers who won the award for outstanding sales performance. The representatives were accompanied by their wives and 20 Chrysler executives and their wives.

Included in the trip entitled, "Discover Japan," was a week-end in Hong Kong. While in Japan they toured temples, shrines and the beautiful mountain area of Niko.

Co-sponsored by Chrysler-Mitsubishi, "I looked at the trip from a businessman perspective," said Mrozowski. "The Japanese protect their economy 100 percent. They allow very few imports of any kind. Our country allows a free economy, which I believe in, but somewhere a line has to be drawn on imports; the Japanese don't reciprocate."

Tourists will find it hard to find American products. American beer or American and Canadian liquor is difficult to obtain. American cigarettes sell for \$1.85 a pack while Japanese brands are \$1.10.

Artificially, they keep their own economy going. Most of the cars appear new and since they enforce a stringent inspection system it forces people to buy cars more frequently, according to Mrozowski.

One of the most enlightening days was the tour of the most technological advanced automobile plant at Osaka, Japan. Mrozowski was not overly impressed when comparing the Japanese plants with Chrysler's plants. In observations at the plant, the assembly line appeared slow and often stopped for necessary parts needed for vehicles on the assembly line. They were discreet in showing us what they wanted us to see. For instance, they did not show us the highly sophisticated aspects of installing windshields, or placing of an engine in the drive train. Our group was impressed by the robotics used in the installation of car seats, the local man observed.

"Overall consensus of our group was that their operations were smooth and well organized. It appeared that most of the cars produced that day were for export," Mrozowski said.

"We should control imports, it is crippling our country," said Mrozowski. Imported car sales in Japan totaled 2,019 in January, while the United States imported 254,143 cars in January, an increase of 1.5 percent from January 1981. From this total, 161,624 were from Japan.

"A bill to impose quotas on Japanese automobile imports into the United States through 1987 should be passed. This

would enable car manufacturers enough time to complete investments in new products and machinery," he said.

Mrozowski, accompanied by his wife, Maryann, believed they did not have the freedom we have. They seem to live a regimental lifestyle.

"Their society frowns on a person who changes job careers. It appears they are within 10 to 15 percent of total socialism," the car dealer noted.

The automobile executive was impressed with Japan's famous "Bullet Train" that can attain a speed of 200 miles per hour. "We made a 300-mile trip from Kyoto to Tokyo in three hours, he stated.

Mrozowski reside on South Welles Street, Wilkes-Barre, with their four daughters, Maryann, Elizabeth, Barbara and Joann. He has been with Kingston Dodge 15 years and has served as general manager the last 10 years.

Mr. and Mrs. Mrozowski are members of LCA Lodge 17, Wilkes, Wilkes-Barre, Pa.

Gene Skordinski

LITHUANIAN MUSEUM AND CULTURAL CENTER IS OPEN

The Lithuanian Museum and Cultural Center opened its doors on November 14, 1982. It is located in the Shenandoah region of Schuylkill County in an area which was once known as the "Lithuanian Capitol" of the United States.

The Museum is the result of work by members of Anthracite Council 144 of the Knights of Lithuania. It is housed in a small home in Frackville which once served as a rectory for the priests assigned to Annunciation BVM Church.

The artifacts found in the museum are a collection of donations from religious, social and cultural organizations and individuals which reflect the rich

and colorful heritage of the Lithuanians.

Two special features of the center include the second floor music room and reading room. The music room houses song books, sheet music published in the anthracite region, many recordings and musical instruments including the Lithuanian stringed instrument, the *kankles*.

Included in the museum's collection are traditional Christmas ornaments made from straw. The geometric lattices known as *staudinukai* are made by stringing lengths of wheat, rye or oats into polygons.

The Museum is located at 37 Sough Broad Mountain Ave. in Frackville and is free to the general Public.

SKECHUS BABY BAPTIZED IN HEIRLOOM OUTFIT

Edward Frank Skechus, son of Mr. and Mrs. Edward Skechus of Foster Street, Duryea, was baptized Easter Sunday in St. Joseph's Church, Duryea, by Rev. Frank Skechus, SJ, and Rev. Paul Gerosky, uncles of the baby.

Edward Frank was baptized in the same outfit worn by his mother at her baptism. This same baptismal outfit was used for all baptisms in the maternal grandmother's family for more than 70 years.

Godparents were Thomas Skechus, uncle of the baby, and Justine Salvo, Wall, N.J.

Mrs. Skechus is the former Rita Gerosky, daughter of Mr. and Mrs. Frank Gerosky of Wyoming. She was a member of the faculty of St. John the Baptist School, Pittston and the Programmed Study Center of Luzerne County Community College. She is also a news correspondent for the Citizens' Voice.

Mr. Skechus is the son of Mr. and Mrs. Frank Skechus of Pittston and is on the faculty of the Pittston Area High School. This is the first grandchild for

the maternal grandparents and the eighth for the paternal grandparents.

A dinner for the family was held at the Mo-Ritz Lounge, Duryea.

Grandmother, Anne Gerosky, is a member of LCA Lodge 7.

THE MACHINISTS CELEBRATE 36TH

Mr. and Mrs. Edward Machinist, 66 West Dorrance St., Kingston, celebrated their 36th wedding anniversary on April 7.

They were married in St. Ann's Church, Luzerne, by the late Monsignor John Boll. Attendees were the late Victor Machinist Jr. and Ann Fittner.

The couple has three daughters: Mrs. Anthony Pero, Swyersville, Lorraine and Dianna at home.

They also have two granddaughters, Janice Marie and Jennifer Pero.

Mrs. Machinist, the former Matilda Wickman of Luzerne, is the proprietor of Millie's Beauty Salon, Kingston. Mr. Machinist is recuperating at home fol-

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 5 dol. per year. The readers of Garso are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

lowing surgery at Geisinger Medical Center.
Mr. and Mrs. Edward Machinist are members of LCA Lodge 28, Luzerne.

"Garso" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leohardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzė Daužvardienės anglų kalba paruošė knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydnas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižigėnas and J. Zemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija
P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703